

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 109 (3271) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Egyszerre akarják megtámadni az angolszászok két új fronton a tengelyt és Japánt

Távolkeletre tolódik el az angolszász háborus érdeklődés középpontja. Benes kemény ellenfélre talált Washingtonban Hodzsában

A nagy világháború kétségtelenül új szakaszához érkezett el. A 35 hónapos afrikai csata a tuniszi utolsó jelenettel lezárult s így az angolszászok az egész északafrikai part birtokában most már új lépést készítenek elő. Nem is esinálnak tiltakozni ebből. Még jóformán el sem némultak az utolsó lövések Tuniszban, Churchill már útnak indul s ma már lázas tanácskozás folyik Washingtonban az angolszász szövetségesek között. Csak közvetett úton érkeznek hírek és tudósítások ezekről a tanácskozásokról, de így is tudjuk, hogy azokon nem annyira a háború utáni helyzet alakulását, vagy kialakítását, mint inkább a legújabb háborus lépéseket beszél meg. Ma már arról is érkeztek hírek, hogy főképpen a távolkeleti helyzet érdekli a tanácskozó főplutokratákat.

Igaz ugyan, hogy a washingtoni tanácskozásra Benes is elutazott és „nagyszabású” terveket vitt magával. Kísérletesen hasonlít ez az út az első világháború aknamunkájához, de talán éppen ezért marad meddő minden földalatti aknamunka és kísérletezés. Benes hűvösen fogadták Washingtonban — ezt már ma is megállapítják a tanácskozásokról és azoknak mellékeseményeiről közölt híradások. Sőt ellenfele is támadt a nagy kisanant intrikusnak Hodzsa Milán személyében. Hogyan fogadhatnák el a prágai csatornapolitikust a régi csehszlovák hibríd képviseletében, amikor az erőszakolt ötvözetből a szlovákság végörvényesen kivált s még az emigrált Hodzsán keresztül sem hajlandó vállalni a nemzeti közösséget. De melyik külföldön élő szlovák egyezze bele ebbe, amikor éppen az új európai rendezésben sikerült nemzeti életüknek állami keretet adni?

Benes tervei egyébként is kivihetetlenek lennének minden körülmény között. Benes Sztalin jóbarátja, híve, terveinek hű harcosa, ugyanakkor a lengyeleket is szeretné megnyerni terveinek. A cseh-lengyel szövetség terveire is többször napirendre került, de sohasem tudott hatni. Benes, mint Sztalin első számú ügynöke, ma a lengyeleknél még kevesebb bizalomra számíthat, mint bármikor.

Bennünket azonban Benes tervei nem érintenek. Európa ma egy jól megszervezett, megerősített vár. Erre a várra

kemény harcok és próbák várnak, de bátran szembenéz velük. Lehet, hogy milliós hadseregek, hadigépek sokszoros csordában várakoznak arra, hogy betörjenek falai közé. Bármilyen lökést még erősebb ellenlökés fog követni. De Benes és próbálkozásait leficskázza magáról vérben és vasban egyékkövésolódott földrészünk.

A háború fő súlypontja rövidesen úgy is távolkeletre tolódik át. Erre enged következtetni Roosevelt és Churchill-találkozása is. Washingtonban a távolkeleti háborus helyzetet tárgyalják s az természetes is. Japán teljes erejét s új, megszerzett területeinek előnyeit

csak az év végén, vagy a jövő év elején fogja érvényesíteni. Arra már is számítani lehet, hogy az új japán ütés elsőprő erejű lesz. Ezt szíriénzza már hónapok óta az ausztráliai sajtó, de erre a következtetésre jutunk az események könyörtelen logikájával is. Nem akarunk ezzel vigasztaló mozzanatot felvetni a magunk számára, de a háborút egész világméretében kell látnunk és nem szabad elfelednünk, hogy a Csendesóceánon éppen úgy értünk folyik a harc, mint a Földközi tengeren és a keleti arcvonalon. Ebben az óriási küzdelemben pedig Benes minden intrikáival sem számít többé.

Hodzsa Washingtonban Benes tervei ellen küzd

Washington. (Bud. Tud.): Churchill pénteken tárgyalta Hull külügyminiszterrel, azután fogadta Benes, Soong kínai külügyminisztert és Evatt ausztráliai külügyminisztert. Idejének többi részében ugyszólván állandóan Roosevelttel és az angolamerikai vezérkarok tagjaival tanácskozott.

Bukarest. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Mahai király kanyaróban megbetegedett. Az orvosok közlése szerint a betegség lefolyása szabályszerű. A király 10 napot elkülönítve tölt kastélyában. Kastély a Kárpátok déli lejtőjén levő sinai erdőszélig van.

Stockholm. (MTI.): Az Aftonbladetben Gunnar Müllern háromhasábos hosszú cikkben „Intrikák Benes amerikai útja mögött” címmel ismerteti Benes amerikai utazását. A többi között ezt írja: Bár Benes washingtoni látogatása időben összeesik Churchill útjával, mégis egészen más ügyben tárgyal. Mint ismeretes, Benes vetette fel azt a javaslatot, hogy a háború után létesítsenek szövetséget Lengyelország és Csehszlovákia között. Az utóbbi események nyomására azonban bizonyos mértékben megváltoztatta álláspontját. A londoni lengyel kormány elé legutóbb olyan javaslatot terjesztett, amelynek az volt a lényege, hogy a Szovjetet is vonják be a tervezett szövetségbe. Természetes, hogy a lengyelek ezt a javaslatot nem fogadták kedvezően. Ugy látzik, Benes megnyerte az oroszok szimpátiáját. Abban az esetben, ha félhivatalos tervei valóra válnának, akkor Sztalin hatalmi köre egész Középeurópa szívéig nyúlna. Bizonyos befolyásos amerikaiak azonban rendkívül kételkedéssel fogadták Benesét mivel túlságosan oroszbarátoknak tartják. Emlékeztetnek arra,

hogy nem sikerült egyetértést teremtenie a volt Csehszlovákiában élt négy népcsoport között sem.

Az Egyesült Államokban tartózkodik jelenleg Hodzsa Milán volt csehszlovák miniszterelnök. Benes halálos ellensége, aki a szlovák menekültek vezére és tevékenysége az amerikai közvéleményben erős visszhangot keltett. Hodzsa kártartóan küzd Benes és tervei ellen. Hodzsáknak az a felfogásuk, hogy csak Középeurópa kis népeit kell békés szövetségben egyesíteni, mert ha a nagyhatalmak is résztvesznek, akkor veszélyeztetik az egyensúlyt. A szlovák ellenzék azt is Benes szemére veti, hogy cseh hatalmi politikát folytat. A szlovák menekültek szívesen résztvennének középeurópai szövetségben, ha nem Benes és a Szovje lenne benne a hangadó, — fejezi be a két lap.

Benes már nyilatkozik...

Zürich. (Bud. Tud.): A Neue Zürcher Zeitung jelentése szerint Benes csütörtökön fogadta az amerikai és külföldi újságírókat. A többi között kijelentette,

hogy az államok tömbjének létesítése, vagy szövetsége, a különböző népek kívánságától és döntésétől függ. Az erről folytatandó tényleges tárgyalás azonban, szerinte, csak akkor lehetséges, ha az újjáépítés már bizonyos szakaszába jutott. Ami a keleteurópai szövetség gondolatát illeti, ez a tervezettség és a szövetségesek többi hatalmainak teljes egyetértése nélkül nem kívánatos. Moszkvai útjáról azt mondta, hogy nincs szándékában közvetíteni a lengyel-szovjet viszályban és arról sincsen szó, hogy a cseh kormányt áttelepítsék Moszkvába.

Egyszerre két helyen akarnak frontot létesíteni az angolszászok

Stockholm. (Bud. Tud.): A washingtoni megbeszélésekről a Stockholm Tidningen azt írja, kétségtelennek tekinthető, hogy Churchill és Roosevelt a szövetségesek nagy támadását tervezik harctér színhelyül Ázsiát tervezik. Az egész amerikai sajtó meglepéssel üdvözlö a szövetségeseknek Japán ellen irányuló nagy támadását. Ez a támadás két harctéren, melyek közül a második katonai szakértők szerint többé-kevésbé egyidejűen valószínű meg a szövetségesek európai partraszállásával. A szövetségesek világhadászati terveinek ilyen természetű átalakításával kapcsolatban — a svéd lap szerint — nem lehetetlen a Tuniszban levő első és 8-ik hadereg Ázsiába való átszállítása és a burmai út felszabadításának végrehajtására irányuló felhasználása.

A Daghens Nyheter londoni tudósítója szerint a szövetségesek nagy légitámadásai a tengely birtokában levő földközítengeri szigetek és Dél-Olaszország ellen a legközelebbi hetekben a Földközi tengert a háború középpontjává alakítják. A szövetségesek egyidejűen előkészületek akarnak tenni a legközelebbi nagyobb katonai vállalkozásra, amely az északafrikai partvidéken levő kikötőkből indulna ki.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angolok és amerikaiak a Földközi-tenger térségében, Európa fölött, február óta 2532 repülőgépet veszítettek.

Szatmáron kitiltották a zsidókat a városi gőzfürdőből és az uszodából

Érdekes indoklása van a polgármesteri véghatározatnak

A „Szamos” írja: Dr Csóka László szatmári polgármester 10860—1943. szám alatt véghatározatot adott ki, amelynek értelmében a városi gőz- és kádfürdőben a zsidók kiszolgáltatását eltiltja.

A polgármester véghatározatában megváltoztatta az I. foku közigazgatási hatóságnak, valamint az I. foku közegészségügyi hatóságnak a véghatározatát és a zsidók kiszolgáltatását a városi fürdőben május 16-tól eltiltja.

A véghatározat megokolása szerint a város keresztény magyar lakossága a városi gőz és kádfürdőt nem vette olyan mértékben igénybe, amint az közegészségügyi szempontból kívánatos lenne. Ennek az oka a véghatározat szerint, hogy a város keresztény lakossága ma már az ilyen intézménynek zsidókkal együtt, vagy zsidók nélkül való használatától tartózkodik.

Ezenkívül eltiltotta azért is, mivel a városban zsidó rituális gőz- és kádfürdő működik, ahol a zsidók vallásuk szerinti fürdése semmi akadályba nem ütközik.

De el kellett tiltani a zsidókat a fürdőtől, mert az előbbi elsőfoku közigazgatási hatóság határozata értelmében a fürdő személyzete eddig csak azokat a zsidókat nem szolgálja ki, akik szakállt és pájszot viselnek. A szakáll és pájsz pedig, bár kétségtelen, de még sem elengedhetetlen feltétele az orthodoxiának, minek következtében minden borotvált arcú zsidó megtevesztheti a fürdő személyzetét s igénybe veheti a fürdő szolgáltatásait, — állapítja meg a polgármesteri véghatározat.

Ennek kiküszöbölése és az I. foku közegészségügyi hatóság határozatában megjelölt cél és a közegészségügy fokozottabb védelme csak úgy biztosítható, ha a városi zsidóság a városi gőz és kádfürdőt egyáltalán nem veheti igénybe.

A határozat felülvizsgálása során megállapította a polgármester azt is, hogy a városi uszoda látogatottságának szabályozását az I. foku közegészségügyi hatóság elmulasztotta, jönléhet a városi gőzfürdő használatának korlátozására vonatkozó indokok itt még fokozottabb mértékben fennállnak.

A kisméretű, de központi fekvésű városi uszoda használatától a jelentett forgalmi adatok szerint — a keresztény lakosság még inkább tartózkodik, jönléhet ennek az uszodának éppen az volna a feladata, hogy a munkával elfoglalt és szabadidővel alig rendelkező keresztény lakosság vegye igénybe s itt a rendelkezésére álló rövid idő alatt felüldülve, munkáját tovább folytathassa.

Ebben azonban megakadályozza az a körülmény, hogy a fürdőzők kilenc-

ven százaléka zsidó, akiknek közismerten zajos és feltűnő magatartása következtében a városi uszoda pihenést és felüdülést nem nyújt.

Ennek a körülménynek a figyelembe vételével, hogy a város területén a városi uszodán kívül még három strandfürdő illetve uszoda működik,

Nagyszabású atlétikai versenyt rendez a MÁV T. K. a leventék és középiskolások részvételével

Nagyvárad, május 15. A városi levente egyesület f. hó 23-án egész napon át tartó atlétikai versenyt rendez a nagyváradai MÁV T. K.-val közösen rendezésben. A versenyeken részt vesznek az összes helybéli iskolák és levente egyesületek. A versenyek az iskolás és iskolán kívüli leventék részére külön-külön kerülnek kiírásra, még pedig leány és fiú leventék részére. A verseny egész napon át tart. A részletes programot a nevezések beérkezése után lapunk fogja közölni.

A verseny alatt lebonyolításra kerül

ahol a zsidók fürdőzése korlátozva nincs s ennek használatában — csaknem korlátlan szabadidejükre tekintettel — nagyobb távolság sem képez elháríthatatlan akadályt, a zsidóknak a városi uszodából való kitiltása kívánatos és szükséges.

Ennek tekintetbevételével változtatta meg a város polgármestere az I. foku közegészségügyi hatóság határozatát.

A polgármester határozatáról értesítették a szatmári orthodox és neológ hitközségeket.

úgy a leányok, mint a fiúk részéről: Futó számok, mezei futás, táv és magas ugrás, gerely, diszkosz és kislabda dobás, kosárlabda, villámtorna és a nagyváradai MÁV T. K.—Kondorosi T. E. I. osztályu bajnoki labdarugó mérkőzés.

A verseny a nagyváradai magyar sportoló ifjúság első nagyszabású megmozdulása lesz. Ennek megfelelően a társadalom minden rétegét, a polgári, katonai hatóságokat és egyesületeket is bevonják a rendezésbe. A lelátó első sorát a sebesült katonák rendelkezésére bocsátják.

Kiket kell soron kívül kiszolgálni a kereskedésekben és mészárszékekben

Elvonják a kivételezési jogot a visszaélőktől

Nagyvárad thj. város polgármestere 2922/1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Tudomásomra jutott, hogy a kereskedők és húsparosok a soronkülsői jegyek kezelésénél követendő eljárásokat nem tartják be. Soronkülsőség tekintetében a következő rendelkezések vannak:

Soronkülsőséget élveznek a hadirokkantak, hadiözvegyek, hadiárva és vakok saját személyükre vonatkozólag. A hadbavonultak hozzátartozói akkor, ha a hadbavonultak családfenntartók voltak. Azonkívül a terhes anyák. A fent felsoroltakon kívül soronkülsőségre senki sem tarthat igényt. A soronkülsőségre jogosultak, — a terhes anyákat kivéve — a Közélemezési Hivatalnál vöröses-barna soronkülsőségi jegyet kapnak. Zártolt cikkek árusításánál azok, akik ilyen soronkülsőségi jeggyel bírnak, soronkülsül mehetnek be az üzletbe, ha felmutatják a Közélemezési Hivatal által kiállított soronkülsői jegyet. A soronkülsői jegyen fel van tüntetve az a cikk, amelynek beszerzésénél érdekeltek soronkülsőséget élveznek. A cikk megnevezése alatt 1—31-ig tartó sorszámok vannak függőleges vonalban. Az 1—31-ig tartó számok a hónap megfelelő napját jelentik. A kereskedő köteles a soronkülsői jegy felmutatóját so-

ronkívül kiszolgálni és a kiszolgálás megtörténte után a megfelelő cikk rovataiban levő számok közül a kiszolgálás napjának megfelelő számával ellátott kiskockát átlukasztani, hogy ezáltal a visszaéléseket megakadályozza. Azon személy, akinek a megfelelő cikk alatt levő napnak megfelelő száma már ki van lyukasztva, soronkülsőségre nem jogosult. Példának okáért, ha május 16-án valaki húst vesz, a felírás alatt levő 16. számot kiszolgálás után a húsparos köteles átlukasztani. Amennyiben a hús felírás alatti függőleges sorban elhelyezett számok közül a 16. szám már át van lyukasztva, úgy az illető húszükségletét aznap már beszerezte, így sem soronkülsőségre, sem pedig az illető cikk beszerzésére tovább nem jogosult.

Ismételten felhívom tehát az érdekel-

Kormányrendelet egyes sajtótermékek terjesztésének megtiltásáról

Egyes sajtótermékek terjesztésének megtiltása tárgyában a Budapesti Közlöny pénteki számában rendelet jelent meg. Eszerint, ha valamely Magyarországon előállított sajtótermék tartalma a hadviselés vagy az állam érdekeit hátrányosan befolyásolja, az előállítás szerinti illetékes ügyészség a sajtótermék terjesztését megtilthatja. Ezt az intézkedést nem gátolja az sem, hogy a sajtóterméket a sajtóellenőrzésről szóló rendelkezések életbelépte előtt állították elő, sem pedig az, hogy a sajtótermék terjesztésére a hatóság a miniszterelnöki 8140—1939. illetőleg az ugyancsak miniszterelnöki 5555—1940. számú

Mozik műsora:

APOLLÓ: Óplumkeringő.
BELVÁROSI: Késő.
CASINO: 7-en, mint a gonoszok.
KORONA: Halálos csók.

teket, hogy fentieket szigorúan tartásba és ellenőrzésük, hogy senki a zárt cikkek beszerzésénél visszaélést ne követhessen el, mert a visszaélet elkövető, soronkülsőségre jogosultaktól a vonatkozó soronkülsői jegyet elvonom, a kiszolgáló kereskedő ellen pedig az eljárást megindítom.

Finom ital szesz

állandóan kapható

nagyobb tételnél árengedmény.

Fazokas vendéglő

Gróf Csáky István utca 41.

Kiket véglegesítettek Bihar vármegye tisztviselői közül

A m. kir. belügyminiszter Bihar vármegye ideiglenes hatállyal kinevezett tisztviselői közül az 1942: XXII. t.c. 3. §-a alapján Bihar vármegye törvényhatóságához dr. Osvald Jánost vármegyei főjegyzővé, dr. Mátyi Ferencet és dr. Szabó Lászlót vármegyei másodfőjegyzővé, dr. Rojti Mihályt, dr. Bódis Gábor, dr. Csernák Istvánt, dr. David Lajos, dr. Kiszely Aladárt, dr. Megyery Lórándot, dr. Pauliny Vilmost, dr. Lip-tai Jenőt, dr. Tólkés Elek, dr. Takács Józsefet, dr. Ormay Gézőt, dr. Papp-szász Károlyt vármegyei aljegyzővé, dr. Baranyi Sándort, dr. Pacsai Jánost, Surducán Trajánt, dr. Tunyogi Jánost, Sol-tész Kálmánt, és dr. Czumbel Károlyt vármegyei árvászéki ülnökké, dr. Fényes Györgyöt a herettyóújfalui járás, Székely Sándort a ceszéfi járás, dr. vitéz Szép Sándort az éleedi járás, Fráter Jenőt az érmihályfalvai járás, dr. Mol-nár Vincét a sárréti járás, dr. Cziffra Kálmánt a ezalárdi járás és dr. Farkas Lászlót a margittai járás főszolgabirá-jává, dr. Csabai Sándort, dr. Fráter Gyulát, dr. Péter Pált, dr. Veszprémy Zoltánt, dr. Mariny Barnát, dr. Kutas Józsefet, dr. Csató Lászlót, dr. Vadai Ti-vadar Zoltánt, dr. Darabos Pált, dr. Konecz Pált, Andrassy Miklóst és dr. Mata Józsefet szolgabíróvá kinevezte. (ad 41.899/1943. III. B. M. szám.)

Diszelőadás Táncest a Szigligeti Színházban Hedi és Margot Höpfner

a Berliini Allami Opera szolótáncosnői csütörtökön, május 20-án, este 7 órakor Schuman, Grieg, Slavensky és Strauszt táncolnak.

Jegyelővétel: Tompa Ferenc cégnél, Rákóczi ut 5. és a Német Lektorátuson, Schubert-utca 5. Telefon: 13-56.

Jegyek 1.50—6 P-ig. Páholj 30 P.

Szardiniára, Sziciliára, Krétára és Rhodosra terjednek ki a szövetségesek támadási tervei

Ujabb bolsevista támadásokat várnak a németek. 2532 repülőgépet veszítettek a szövetségesek Európa felett

Bernből jelentik: (B. T.) A Daily Telegraph szerint a szövetségesek jövőre támadási tervei a Földközi-tengervidékén három pontra terjednek ki: 1. Szardiniára, 2. Sziciliára, 3. Krétára és Rhodosra. Algiri jelentés szerint egy brit hadihajó támadást intézett Pantelleria szigete ellen.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angolok és amerikalak a Földközi tenger térségében, Európa fölött, február óta 2532 repülőgépet veszítettek.

Genfben jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londonból jelentik: Az Exchange Telegraph jelentése szerint Wetherall altábornagyot, Ceylon katonai főparancsnokává nevezték ki. Elődjét az Iránban állomásozó angol csapatok főparancsnokává nevezték ki.

Helsinkiből jelentik: (MTI) Stockholmi értesülés szerint nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy a Tuniszban foglyul ejtett tengelycsapatokat Amerikába szállítják.

Nagy csapatszállításokat hajt végre a Szovjet

Berlin. (Interinf.) A kubáni hídfő egész övezetében csütörtökön csak esekély harci tevékenység folyt. A szovjet felvonulási terület az utóbbi napokban nagy csapatszállítások folytak. A bolsevista támadás megismétlődését várják német hadvezetőségi körökben. Német részről a szükséges intézkedéseket megtették. Nagyobb harciseleményekre csütörtökön az egész keleti arcvonalon csak Liszicsanszktól északnyugatra került sor. Váltakozó súlyos harcokban a német csapatoknak sikerült

megtartani valamennyi állásukat. A keleti arcvonal egyéb részeiről nem érkezett be fontosabb jelentés. A légiő csütörtökön főleg a Kubán alsó folyása mentén összpontosította tevékenységét. A szovjet légiő amely az elmúlt héten érzékeny veszteséget szenvedett, csütörtökön a kubáni hídfőnél csak kisebb köteleket vetett harcba. Német gépek 30 szovjet gép közül 18 gépet lelőttek. Öt további gépet a légelhárító tüzérség lőtt le.

Bone, Bougie és Fax bombázása

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Stimson hadügyminiszter kijelentette, hogy az északamerikai második

hadtestnek Tuniszban elszenvedett veszteségei súlyosak. Eisenhower tábornok még nem küldte el a veszteség-kimutatást.

Beszolgáltatási kötelezettségük összesítését kérhetik a több ingatlannal rendelkező gazdák

Nagyvárad thj. város polgármestere 2906—1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A 102.80z—1943. K. M. sz. rendelet értelmében tudomására hozom az érdekelteknek, hogy azok a gazdálkodók, akik több község határában fekvő, külön-külön önálló gazdaságnak nem tekinthető mezőgazdasági ingatlanokon gazdálkodnak, kérhetik, hogy szolgáltatási kötelezségüket ezen községek (városok) közül az általuk megjelölt községben (városban) összesítve állapítsák meg.

Az ilyen irányú kérelmek f. hó 19. napjáig nyújthatók be az illetékes községi előjáróságokhoz.

Egyben közlöm, hogy azok a gazdálkodók, akiknek több önálló gazdaságuk van és azok egy vármegye területén fekszenek, a Közellátási Kormánybiztostól, egyébként pedig a Közellátásügyi Minisztériumtól kérhetik 1943. év május 31. napjáig, hogy az egyik gazdaságukat terhelő beszolgáltatási kötelezség egy részét a másik gazdaságra átirják.

Nagyvárad, 1943 május 13-án.
Dr. Soós. s. k. polgármester.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: A pénteki olasz hadijelentésben említett légitámadások során okozott áldozatok eddig megállapított száma a következő: Nápolyban 5 halott, 31 sebesült, Cagliariában 10 halott, 56 sebesült, Augusztában 19 halott, 41 sebesült.

Berlin. (MTI.) Illetékes hely közlése szerint Washingtonban Benes ismét minden erővel igyekszik előtérbe tolni. Vannak is bizonyos körök, amelyek támogatják. Ez a körülmény jellemző a jelenlegi helyzetre. Berlini körök gúnyosan állapítják meg, hogy Benes valósággal temetkezési vállalkozónak ajánlkozott a Szovjetunió áldozatainak eltakarítására.

Titok

Nők tisztá teintjüket gyakran csak annak köszönhetik, hogy emésztésükre kellő figyelmet fordítanak. Kitérő hatásával Önnek is használna a DARMOL

Churchill az Anglia elleni inváziót emlegeti

Nagy nehézségekbe ütközik az Európa elleni angolszász támadás

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda diplomáciai tudósítója írja: Churchill Washingtonban, elsősorban a brit honi véderőhöz intézett beszédében Anglia elleni invázió veszélyére utalt, amely mindaddig fennáll amíg Hitlert és a Hitlerizmust nem kényszerítették feltétel nélküli megadásra. Kijelentette még, hogy a kontinensen a halálos harc ideje következik, ha majd Nagybritannia seregének zöme támogatva az amerikaiaktól, a tengeren át előre halad.

vernem fojtó szorítása Churchillt még arra a vallomásra kényszeríti, hogy Anglia energiája a kis szigetterület kielégítő élelmezésétől függ.

Mindent egybevéve Churchill beszéde kísérlet arra, hogy leszorítsa azokat a túlzott várakozásokat, melyeket az angolszászok és szövetségeseik a háborúnak egyre nyomasztóbbá váló terhe alatt, a tunéziai közjátékhöz fűznek.

Churchill a távolkeleti ügyekről tárgyal

Bernből jelentik: (B. T.) Az egyik svájci lap washingtoni tudósítása szerint Roosevelt és Churchill nem az európai invázió tervének kidolgozására találkoztak, mert azt már Casablancában elvégezték. A mostani megbeszélés hír szerint a Csendes-óceánra, Indiára és Kínára vonatkozik.

Bernből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A Neue Zürcher Zeitung washingtoni tudósítója Benes amerikai utjáról a következőket írja:

Benes Churchill jelenléte miatt észrevehetően háttérbe szorult. Hír szerint a szovjet kormány ragaszkodik ahhoz, hogy a csehszlovák kormány, vagy annak egyrésze Moszkvába költözzék. — Washingtonban meglehetősen hűvösen fogadták Benes terveit.

Kairóból jelentik: (B. T.) Casey brit államminiszter által Kairóba egybehívott középkeleti értekezlet, amelyen a szövetséges erők parancsnokait és diplomáciai képviselőit vettek részt, négynapos tárgyalás után befejeződött.

Május 20-ig be kell jelenteni a lakásváltozásokat a közéleti Hivatalban

Megkezdtek a július hó 1-től esedékes élelmiszerjegy kiosztás munkálatait

Nagyvárad thj. város polgármestere 2905—1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A városi Közéleti Hivatal 1943 július hó 1-től szeptember 30-ig érvényes élelmiszerjegyek kiosztásának előmunkálatait megkezdte. A jegykiosztás pontos lebonyolítása végett felhívom a város lakosságát, hogy az 1943. évi március 1-től tör-

tént lakásváltozásait a Közéleti Hivatal 3. számú helyiségében legkésőbb folyó hó 20-ig szóban, vagy levelezőlapon jelentsék be, mert akik az említett idő után jelentik be, azoknak bejelentését a hivatal már figyelembe nem veheti.

Nagyvárad, 1943 május hó 13-án.
Dr. Soós István s. k. polgármester.

TERVGAZDÁLKODÁS. A gazdára nézve feltétlenül szükséges jégbiztosítás nemcsak a kalászosokra, hanem azokra a kereskedelmi terményekre, valamint ipari növényekre és olajtartalmu magvakra is köthető, amelyeket az idén már fokozottabb mértékben kell termelnie. A jégbiztosítást idejekorán kell bejelenteni azért, hogy egyrészt a biztosítás alapján a korai károk is megtérüljenek, másrészt azért, mert olyan terményeket, amelyeket már jégverés ért, biztosításra nem lehet elfogadni. Forduljon az ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG helybéli főügynökségéhez: Szent László-tér 2.

Nem ok nélkül

Ültünk a Római Katolikus Nőszövetség Bihari Kerületi Központjának irodájában. Csupa sugárzó napfény a szoba. A cinóberszínű muskátlik, mint megannyi meggyulladt kis máglyák izzanak az ablakban, a tarka-barka tulipáncsokor meg csupa kacagó vidámság. Odakünn a cserjésben meztelbás kisluk majdani futball-állé-tákká edzik magukat. Rugdossák a nagy labdát, hemperegnek a fűben, veszekszenek és kibékülnek, ahogy jó sorjában.

Mi idebenn hegyesre taragott ceruzával, a nagy lejtérestől összeráncolt homlokkal, számat vetünk legközelebbi rendelkezésünk, a „Szülők Iskolája” kiadásaival, tennivalóival.

Amikor a költség számsorai mind nagyobbra nőnek, megszólal csendben az egyik kedves munkatárs:

— Nem okosabb dolog lenne, ezt a pénzt jótékony célra fordítani. Ekkora összeg, s a végén lesz-e egyáltalán érdeklődés?...

A lelkes tervezgetés megtorpant. Itt nincs más hátra, meg kell győzni alaposan az értetlenkedőket, hogy nemcsak az a jó, amit egy kinyújtott kézbe teszek, hogy kenyér, vagy ruha váljék belőle, hanem még nagyobb jó tud lenni az, ami mint szellemi közkinccs fodorzódik tovább a társadalomban, mint a hullámgűrű karikái. És elkezdem felsorolni közelmúlt élményeim egy részét. Annyi lenne, hogy reggelig győzném a mesét, de csak néhányat kapok ki belőlük.

Tizenhét éves fiatal leánya. Alig vonzolja magát. A szíve tönkre ment. Pedig milyen egyszerű lett volna anyjának valamikor észrevenni a gyermek ludtalpát. Egy betétes cipő és meñnyi, de mennyi keserűségnek, fájdalomnak és bajnak lehetett volna elejét venni.

Spenótot főztek a minap egyik fiatal asszonyomknál. A drága táperőt magában foglaló levél előtörték róla. Régi, jó szokás szerint. Így látta odahaza édesanyjánál. Csak egy-két felvilágosító szó kellene és tanács a spenót, sárgarépa és egyebek körül és a fiatalasszonyka fel tudná vele tokozni a keményen dolgozó férj, s a gyermekek izom- és idegerezét.

Az egy és fél éves kicsike lefektetését végignézni külön élvezet annak, aki gyermektől távol, szellemi munkában nyakig elmerülten tölti napjait. Minden kedvesen és rendben menne, de az utolsó ténykedés: valamelyik sarokból előkeríteni a „tyűtyű” (így hívják ott ezt a már félig agyonragott cuclironsot!) és ezzel szelid szendégésre bírni a kisbabát. A legközelebbi szemléből is kiválta a „tyűtyű” a felvilágosítás, a tanítás jámbor szándékát!

Kétségbeesetten figyelem, nem egy, nem kettő, de igen sok helyen, hogy minden háború és nyomorúság dacára egy műsoros délutáni szerepkörben 10-12 éves leánykák többiben váltott, saját költségen előállított jelmezben táncolnak; torognak, tetsze-

legnek. A színpad mögött segítő, izgató, rendezkedő mamák egy-egy tanácsát, utasítását a vállrándítások özőne, a hetyke fejmozdulatok serege követi. S az eredmény? A kedves mama még alázatosabban, még kétségbeesettebb lapulással kérlel, könyörög a csemetének, ahelyett, hogy a már jó régen bevált receptből, az egészséges anyai nyakleveshől mérne ki egy adagot a kisasszonykának...

Finom, még fiatalosnak látszó, de már szürkülő halántéku, szarkaláb-szemű édesanya ül előttem. Egyetlen fiára terelődik a szó. Egy-kettő és beállhat a nőülés nagy eseménye. „Már előre félek, hogyan fogok tudni megosztani a menyemmel a fiam felét”. Elhallgatok, magam előtt látom azt a sok megmérgezett boldogságú, induló életet, amely ezen a kérdésen csuszott el egyszer.

Fiatal asszonybarátnőmmel járom a tavaszi gyönyörűségben pompázó hatalmas kert kanyargó utjait. Mögöttünk kacarász az 5 éves kistű. „Mami, mami, fogtam egy zöldbékát”. Minden csupa élet, napfény és ígéret az árnyas kertben. Csak a kis asszonyka hangja jéghideg és úgy koppan a szívemen, mint éles kő a tükör-üvegen. „Nem, nem birom tovább a durvaságot, a kiméletlen zsarnokságát. Mások előtt maga a megtestesült világfi, bennem pedig megölt mindent, ami régi szép és jó én voltam. Agyontaposta a személyiségeimet, az egyéniségeimet... Meglásd, itt nem marad más megoldás, csak a válás, bármennyire is megvessem magamat ezért a gondolatért...”

„Néni, néni... hozza csak vissza a mamit ide eh hozzám!” A kicsi a békéért kiáltja, de én egyszerre úgy érzem, hogy valami képletes értelmet nyert kiáltó kis hangja és visszafordítom a szép fiatal asszonyt a csikorogó kavicsos uton a kicsike felé.

Eddig az élmények. És már nem kicsinykedünk, nem aggodalmaskodunk a pénz miatt, hanem újrahegyezett ceruzával és kimondhatatlan lelkesedéssel készülünk a május 27, 28, 29 és 30-i „Szülők Iskoláját”-ra. Amikor majd délelőttökint fél 10-től 12-ig Horváth Ilona igazgatónő irányítása mellett sütőnk-izunk és hallgatjuk a kedves Beöthy, Gagyi és Vajna doktor urak bölcs tanácsait a Szociális Testvérek Pray György-u. 5. szám alatti házában nagytermében. Délután pedig fél 5 órai kezdettel Czikéné, Lovich Ilona, dr. Báthory József és dr. Nagy András tudásából és életbölcsességéből kortyolunk magunknak valót a premontrai gimnázium nagytermében. Gyermekek leszünk újra, akik egy-egy óra közötti csengetésre kimegyünk levegőzni és erőt szippantani a nagy gesztenyék alá a következő előadás érdekében. Milyen jó lesz egyúttal Csikyné Schippert Gitta szemléltető magyarázatát hallgatni a magyar dalról, zenéről és közben megévezni az Immaculata intézet énekkarának pompás

Gyönyörűen átalakítva

Megnyílt

Nagyvárad legszebb kerthelyisége

az EMKE-kert Étterem és Söröző

A korlátozott lehetőségek mellett is mindent elkövetek, hogy a nagyérdemű közönség, amely több évtizedes vendéglátóipari működésemet kitartásával és támogatásával honorálta, ma is megkapja nálam ugyanazt a kényelmet, kellemes és finom légkört, amelynek megteremtését főlem méltán elvárja. Naponta Dreher-Haggenmacher sör-csapolás. Kitűnő minőségű fajborok. Elsőrendű konyha. Minden este elsőrendű kombinált tánczene. Esős időben kellemes fedett helyiség.

Kovács János

együttesét.

De a legeslegjobb lesz tudni, hogy a „Szülők Iskolája” nyomán mi is hozzájárultunk valamiképp, hogy a lazulni induló magyar létszék meg-erősödjének.

Aki a falragaszt olvassa, röpcéduláját veszi, vagy szószék-hirdetését

hallja, vigye szerteszéjjel a hírét, mint a futótűzét. Te is, ő is, mindannyian teletöltsék vagyunk a magyar élet alapsejtjéért: a családjért.

Jöjjetek Édesanyáék! Édesapák! Jöjjetek a gyermekéért, ki az ország legdrágább kincse és személfénye!

SCHOLZ KLÁRA

Kiemelkedő művészi eseménye lesz városunknak a Höpfner-művészpár vendégjátéka

Csütörtökön érkezik Nagyváradra Hedi és Margot Höpfner, a berlini Állami Opera két szólótáncosnője

Nagyvárad, május 15. Amint előrelátható volt, a berlini Állami Opera két világhírű szólótáncosnőjének csütörtöki vendégjátéka iránt a legnagyobb fokú érdeklődés nyilvánult meg. A rendelkezésre álló színházi jegyeket napok alatt előre szétkapkodták, úgy hogy ma már csak kivételes esetben lehet az előadásra egy-egy jegyet kapni. Ezt az érdeklődést mindenben megérdemli az a művészi teljesítmény, amelyet a híres Höpfner művészpár fog nyújtani városunk közönségének. A híres művészpár már évek óta állandóan körutakon vesz részt és kivételes tehetséggel mindenütt a legforróbb sikereket aratja. A kritika mindenütt a legnagyobb elismeréssel, sőt lelkesedéssel ír szereplésükről.

Csak néhány kiragadott példát hozunk fel a nagy német lapok kritikáiból:

A Münchener Neuesten Nachrichten:

Testvéri táncművészet. Hedi és Margot Höpfner a Birodalmi Színházban. A színpadhoz hozzánőtt, tapshoz szokott ez a testvéri művészet, a mozgás tökéletes biztonsággal, biztos zenérzékkel és a legfinomabb ízléssel.

Az est csúcsteljesítményei mindig az együttes mutatványokban mutatkoztak kétségtelenül, ami nem jelenti azt, hogy a szólótáncok nem lettek volna ugyanolyan tökéletesek, mint pl.: Schumann Arabeskjében, amit Margot Höpfner finom, utólérhetetlen vonalvezetéssel oldott meg és Hedi Höpfner Grieg Sonatinája.

A művészet ilyen kétségtelenül fejelemzett kifejezése, amely mentes minden merevségtől, természetes. Egészen eredeti zenei érzékkel rendelkeznek és ez az igazi német vonás ennél a két testvérnél, akik minden mozdulatot szabadon választanak meg

és harmonikusan olvasztják bele a ritmusha. Ezt láttuk a lehetetlenül finom Lyrai arabeskjében, tökéletes befejezettségben a Fehér Synjoniában és a Strause Császárkeringőjében, amit a végén táncoltak. (René Prévot.)

A Hamburger Fremdenblatt így ír: Ha Strause Császárkeringője felcsendül és a fehér pompában a lebegő rytmushan megjelenik a testvérpár, megbabonázzák az embert és a híres Wiesentahl nővérekre kell gondolnunk. (Dr. Karl Schönewolf.)

A Völkischer Beobachter így ír: Ez az ikeresillag, akik gyönyörű szépek, bájosak és igazán nőiesek, a művészet igazi csodái. A zenei és technikai megoldásaik utólérhetetlenül tökéletesek. (Heinrich Stahl.)

A művészpár egyébként csütörtökön délelőtt érkezett Nagyváradra, ahol a német kolónia kedves fogadtatásban részesíti őket.

Népművelési előadások a Tűzharcos Szövetség Otthonában

A Tűzharcosok csütörtök estéi népművelődési és nemzetvédelmi előadásának sorozatán f. hó 13-án tartotta meg dr. Olasz Vilmos, a Kereskedelmi és Ipar-kamara főtáncos előadását, melynek címe: „A mi mindennapi kenyérünk” volt.

A tűzharcosok dísztermét szűfólaság megtöltött hallgatóság élvezte végig a lebilincselő előadást és lelkesen köszönték meg.

Tudomásunk szerint ezen előadás folytatása május 27-én lesz, míg május 23-án dr. Hlatky Endre főispán fog történelmi előadást tartani.

Valódi svájci órák **Blöz Zoltánnál** Ezüst dísztárgyak

Szt János utca 3. sz.

Modern ékszerek készítése és alakítása. Oratokat aranyból, platinából, ezüsből gyönyörű kivitelben készítenek.

„Képed feltették az magas kőszálcára...”

Nagyvárad legősibb szobra a régi szeminárium udvarán végre méltóan elhelyezését

Nagyvárad, május hó.

Három nyeszlett lenyőta lakarja el a régi szeminárium udvarán azt a kopott, öreg Szent László-szobrot, amelyet a megszállás idején az ott elhelyezett román internátus vezetősége „kályhapucoló ezüst” festékekkel mázoltatott be és amelyet primitív ségért és kopottságért helyeztek oda 1892-ben.

Igy felejtenek el mindent nálunk az emberek. Pedig a krónikásnak volna egy pár szava a szoborról...

1738-at irtak abban az esztendőben. Még csak 46 éve, hogy a török félhold lehanyallott a váradi vár bástyájáról, amikor a török őrség kivonult a várból és elhagyta a teljesen romokban heverő várost. De már 1723-ban áll az Újvárosban a székesegyház, a mai Szent László plébániatemplom s vele szemben a mai városháza helyén a püspök lakása. A város újraépül és életre kap.

Mily nehéz esztendőket él át a város lakossága. Köröskörül a vidéken dühög a pestis; a váradiak rettegnek: a tém vajjon mikor fogja őket megtizedelni. Az ország határain pedig — az egykoru káptalani jegyzőkönyv szavaival — dúl a „modern” háboru.

Es ebben a válságos időben, amikor Várad jótormán még ki sem vehette teljesen a török okozta sebeket, fogadalmat tesz a püspök és a káptalan. Megfogadják, hogy szobrot emelnek Szent László tiszteletére, aki az egyházmegye és város védőszentje, a káptalan pedig megfogadja, hogy a szent király ünnepének vigiliáján böjtölni fog örök időkre. Így eszedeznek a szent király oltalmáért, védje meg városát a pestis pusztításától és népét a háboru borzalmaitól. A kanonokok egyenkint 50—50 rénus-forintot ajánlanak fel a szobor költségeire, míg a püspök 500 forintos alapítványt tesz az évenkint oktavával megtartandó könyörgő ájtatosság költségeinek a fedezésére.

1739 júniusában már áll a szobor. Szent László napján az ünnepi szentmise után a püspök és a káptalan követve a hívek nagy seregétől, körmenetben vonulnak a székesegyházhoz a szobor elé. Utjukban a loreltói litániát éneklik és a Szent szoborra előtt könyörögnek a békéért, a pestistől való megmenekülésért. Ugyanezt a könyörgő ájtatosságot megismélik a rákövetkező hét minden napján délutánonkint és az ünnep oktaváján ezt maga a megyéspüspök, gróf Csáky Miklós tartja magyarul s szentbeszéd kíséretében. Mindezt az egykoru káptalani jegyzőkönyv őrzi...

Verte az eső, fújta a szél, kikezdte a fagy az ősi szobrot ott a város piacsterén, ahol 151 évig állta az idő pusztítását, amikor végre váradújváros plébánosa 1890-ben Jedlicska kanonok alapítványának a jövedelméből kijavíttatta a szobrot.

De ugyanebben az évben Ráczy Mihály főjegyző felvilágosító adatokat kér a püspöktől a szobor történetére

vonatkozólag, majd 1891-ben a város akarja a teret újrendezni s ezért a szobrot más helyen óhajtja felállítani.

Schlauch Lőrinc püspök és a káptalan ismét nemes áldozattal oldja meg a kérdést. Közösen megajándékozzák Váradot a ma is meglévő szoborral, 1893 szeptember 10-én áldja azt meg az akkor már bíboros-püspök, Szent László 1923-ig állt őrt a róla elnevezett tér közepén. Hány és hány magyar zarándokolt el oda naponta imáságos lélekkel és erősödött meg hitében, a felszabadulás reményében!...

Ekkor értesíti a polgármester a püspököt, hogy Ferdinánd román király szobrát helyezik a tér közepére s ezért a Szent László szobrot a város a püspökség rendelkezésére bocsátja. Ez ügyben Karácsonyi János v. püspök válaszol:

„Nagyvárad város polgármestereinek. Helyben. F. hó 22-én tett szóbeli előterjesztésére tisztelettel válaszolom, hogy a nagyváradi római katolikus püspökségre és káptalanra vallási és erkölcsi lehetetlenség közreműködni e város terén álló és 1892-ben vallási szerzetárral megáldott, a hívek vallásos tiszteletének ünnepiesen átadott szobor lebontásában és eltávolításában.

Ha azonban Nagyvárad város előljárósága vagy a királyszobrot felállító bizottság e szobrot, nem tekintve azt sem, hogy az egyuttal a város alapítóját és védőszentjét ábrázolja, mégis lebontatja és annak alkatrészeit hiány nélkül a római katolikus püspökségnek rendelkezésre bocsátja, a püspök és a káptalan gondoskodni fog, hogy e szobor a római katolikus székesegyház előtt felállíttassék.

Nagyvárad, 1923. június 28.
Kiváló tisztelettel
Karácsonyi János dr. v. püspök.”

Azóta a székesegyház előtt áll a vártán a szent király. Volt idő, amikor nagyon féltették, mert a fején levő magyar korona szálla volt bizonyos körök szemében, de a Mindenható megkímélt minket attól, ami Szatmárott bekövetkezett, ahol a két árpádiházi szentnek a székesegyház bejáratánál felállított szobrát összetörték bizonyos teletőlten elemek.

Várad legősibb szobra pedig 1892 óta ott szerénykedik a három lenyőta mögött. De azért vádol. Hol van az ősi buzgóság, kegyelet?...

Newyork legfogalmasabb részében, beékelve a felhőkarcok közé, egy temetőt őriznek. Azt a területet nem aknázhajta ki semmitéle modern

kapzsiság. Nem szépíthetik mindentélele jelszavak varázshatása alatt. Megőrzik sértetlenül, gondozzák, mert ott

nyugszanak a városalapító első kitelepültek hamvai. Kegyelettel őrzik és nem exhumálják. Miért?

Tanuljunk, a példa oktat. A magunkét, legyen az bármily szerény dolog is, becsüljük, óvjuk, féltsük, mert az a mi történelmünk egy darabja.

„Dicsérjük magyarok szent László kerált Bizony érdemli mi dicséretönköt...”

FOLLMANN GEZA
teológiai rektor.

Méhészek!

Műlép, Miklovits
méhészei felszerelés allandóan raktáron
Teleky utca 21. sz.

Huszezer zsákban szállítják Budapestre a leventék gyűjtésének eredményét

Példás gondossággal végzik a gyűjtést a leventék

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Huszezer zsákban jön Budapestre a leventék által gyűjtött rongy. Május végéig tart a leventék tavaszi ronggyűjtése országsszerte. A legkisebb falvakból is folyamatosan szállítják a hadiipar számára nélkülözhetetlenül szükséges textilhulladékot a járási parancsnokságokon levő gyűjtő- és csomagolóhelyről. A Budapestre való felszállítás megkönnyítésére 20.000 darab egyforma új zsákot küldtek szét a vidékre, ahonnan napon-tós része kiváló minőségű.

ta 40—50 helyről érkezik több ezer kilogramm háztartási rongy. A központi telepen nyomban kiürítik és újból visszaküldik a vidéki gyűjtőhelyekre, mert egymást érik a sürgetések, hogy a szétküldött zsákok nem elegendők. A központi telepen már folyik az eddig beérkezett több vagon vidéki rongy osztályozása. A leventék kellő gondossággal végzik a gyűjtés munkáját. Ennek eredménye, hogy a begyűjtött rongy jelen-

Hogyan menekült meg egy olasz katona az ~~USA~~ hadifogságból

Kegyetlenül bönnek az angolok az olasz hadifogsággal

Rómából jelentik: A Parma-beli Busseto-ból való Irmo Ferrari nevű olasz katona 1942. június 1. óta, hogy az angolok fogságába esett az egyiptomi arcvonalon, nem adott azóta magáról többé életjelt Nem adott egészen mostanáig. Most azonban a Ferrarri családhoz jó hír érkezett; a fogolyoknak hosszas hányódás és megpróbáltatások után sikerült újra olasz csapatokra találnia, ismét övei körében van. Az angol hadifogságból kiszabadult Ferrari elmondotta, hogy mindjárt fogságbasése után egy az egyiptomi Alexandria és Kairó között levő koncentrációs táborba vitték. Itt amit enni adtak, az élvezhetetlen volt, a vizet pedig úgy osztogatták ki, mint valami drága kincset. Innen aztán egy másik, legalja fogolytáborba került, ahol egy angol tiszthelyettes botoztatta a foglyokat, majd Szezbzen hajóra rakva Dél-Afrikába vitték. A foglyokat szállító gőzösön még ennél is gyalázatosabb volt az olasz hadifoglyok sorsa. Reggelire egy bádogcsajka teának nevezett lörét kaptak az olasz hadifoglyok, délre egy darabka kenyert és két szem krumplit vetettek oda nekik, míg este az egész vacsorájuk nem volt más, mint egy csaj-

ka tea, kis darab kenyérral. Harminc napig tartott ez a szörnyűséges koszt. Egy hónapi hajót után érkezett meg Ferrari a Fok-városba, miután 60 fokban hőségben áthaladt az Egyenlítőn. A Fokvárosban való tíz napi vesztegelés után a gőzös folytatta útját a kanadai partok felé. Az Atlanti óceánon való átkelés közben azonban különös dolgok adódtak elő. A lesben álló olasz és német tengeralattjárók támadást intéztek a hajó ellen a braziliai partok magasságában és két torpedólovással elsüllyesztették. A hadifoglyokat őrző öröknek közvetlenül a hajó megtorpedozása után első dolguk volt, hogy lezárják a felvezető ajtókat a fedélzetre, s ilyenképpen a lenn összezsúfolt száz és száz hadifoglyot biztos és szörnyű halálra ítélték. Szerencsére Ferrarinak sikerült a fedélzetre jutnia, miközben a hajó már süllyedőben volt és vészjeleket adott. Néhány fogoly olasz katona szintén ki tudott valahogy szabadulni a hajófenékről és a tengerbe vetnie magát, ezekre azonban, míg a tenger hullámaival birkóztak az életükért, az angolok tüzet zudítottak és többet a menekülők közül megöltek. Ferrarinak, akit nem ismertek fel, sikerült az egyik leeresztett mentőbarkára felkapaszkodnia, a rajtalevő angolok másnap reggel ráismertve, visszadobták őt a tengerbe. Szerencsére hamarosan egy másik bárka tűnt fel a látóhatáron, amelyen megmenekült olasz bajtársaira talált. Két nap és két éjszaka hanykolódtak a hajótörtek a viharzó óceánon, míg végül egy német tengeralattjáró reájuk nem bukkant és fedélzetre nem vette őket.

Jöjjen a „Mátyás” éttencembe Katolikus Kört Szitágyi D. u. 5.
Izletes konyha! Kicsinó ita!ok!
Minden vasárnap zenedélután
Horváth Koka József cigányzenekara muzsikál
Figyelmes kiszolgálás Telefon 18-50

Mecsér András a magyar-német Kereskedelmi Kamara elnöke!

Európa ellátása

Indítványok az európai mezőgazdaság intenzívebbé tételére

(Megjelent az európai főiskolai ifjúság lapjában. Szerk.)

Európa szabadságharca annak a felismerésére vezette az európai népeket, hogy közös érdekek kötik össze és hogy a közös termelési és teljesítési felelősség alkotja Európa hatalmának megingathatatlan alapját. Ennek az alapelvnek az új Európa önellátása szempontjából is érvényesülnie kell.

Jelenleg még úgy az élelmiszerkonsum, mint a termelési teljesítmények terén nagyarányú eltérések és aránytalanságok észlelhetők. A földművelés szempontjából a termelési teljesítmény terén Németország, Belgium, Hollandia és Dánia vezetnek. Ezek az országok példát mutatnak a többieknek úgy a termelés intenzitásának, mint technikai fejlettségének szempontjából. Németország példát mutat még a termelői önkormányzatok szervezésének szempontjából is.

E fejlettséghez viszonyítva a délkelet- és kelet-európai népek elmaradtak. Délkelet-európa népei Magyarország, Horvátország, Szerbia és Románia az 1931—1935. években még az akkor egyáltalában nem magas termelési átlagot sem érték el. A búza, rozs, burgonya és cukorrépa aratási adatai szempontjából a délkelet-európai népek teljesítményük nagysága szerint a következő sorrendet alkotják: Magyarország, Bulgária, Jugoszlávia, Románia és Görögország.

A délkelet-európai népek termelési teljesítményüket nehézségek nélkül legalább 25%-kal megnövelhetik, ami az 1937. évi termelési adatok szerint már a gabona szempontjából is 7 millió tonna többletet jelent, vagyis azt, hogy kiviteli fölöslegük 4 millió tonnáról 11 millióra növelhető. Kelet-európa termelési teljesítményeinek felfokozása az első — a jövő évre már megérő gyümölcse — a háború által megkívánt áldozatoknak.

Kelet-európa gazdasági bekapcsolása által a földművelés céljaira felhasználható terület 5.04 millió négyzetkilométerre növekszik. Ha ezt az egész területet a német mezőgazdaság színvonalára emeljük, akkor az új Európa könnyedén eltart egy milliárd embert. Ez azt jelenti, hogy az új Európa lakosainak száma megkétszereződhet.

1

Európában már a Szovjet és a Balti államok nélkül is 46 millió mázsa búzát termeltek. Ennek 46 millió tonna fogyasztás felelt meg. Kétféle volt tehát a hiány. Ez a hiány csupán Franciaország eddig paragon heverő területeinek felhasználásával is eltüntethető. Európa mezőgazdasági termelésének évről-évre nagyobb forradalmi ütemű fokozásával nagy mennyiségű fölösleg érhető el. A termelés forradalmi ritmusa fokozása végett azonban az egész mezőgazdaság egységesen alapozandó meg.

A feladatok közül, melyek megoldása a termelés fokozásához vezet, egyelőre csak az ipar szempontjából nagyjelentőségű erdő- és fa-gazdálkodást említem meg, elsősorban azért, mert az erdőszítés befolyással van a klimatikus viszonyokra, ezek meg ismét a mezőgaz-

Kávéházakban és vendéglőkben kérjétek Magyar Lapok at.

dasági termelésre hatnak vissza. Eppen ezért az erdőszítés nem függetleníthető az európai önellátás kérdésétől.

A mezőgazdaság és az élelmiszer-gazdálkodás főkérdései közül a következőkre kívánom ráterelni a figyelmet.

A különböző területek mezőgazdasági használhatóságának és a használhatóság különböző lehetőségeinek áttekintése végett egységes vizsgálati módok alapján készített európai talajminőség térképére van szükség. Egyelőre elégséges volna a meglévő talajminőség-térképek adatainak egységes szempontok szerint való összeállítás.

2

A vizsgálati kérdések csak az általános folyószabályozással és az elektromos energiagazdálkodással kapcsolatban oldhatók meg, amelynek elsősorban a többtermelés és a mezőgazdaság mechanizálását szolgáló áramellátást kell tekintetbe venni. A vízterekben gazdag országok energiafeleslege erre a célra készített kontinentális áramhálózat útján a vízterekben szegény országok rendelkezésére boesítandó. A mezőgazdasági termelés egységes fokozása érdekében nem elégséges a különböző fajtájú értékes műtrágyákat továbbfejleszteni, hanem egyidejűleg az istálló- és zöldtrágya feldolgozása is fokozandó. Ezzel párhuzamosan fejlesztendő az intenzív talajmunkálás és a még fel nem használt vagy nem teljesen kihasznált területeknek szisztematikus talajjavítása. A népeknek a mezőgazdaság bármely ágában való együttműködése az új Európa termelésének fokozását eredményezi. Ezt a célt szolgálja a növénykísérleti állomásoknak együttműködése, a nemes magok cseréje, valamint a tenyésztés és a keresztezés terén és a klimatikus viszonyokkal kapcsolatban nyert tapasztalatok kicserélése.

Egész Európában a mezőgazdaság gépesítésére van szükség, hogy a termelés elérje a csúspontot. Evégett szükséges a fokozott követelményeket kielégítő mezőgazdasági gépek és gépalkatrészek egységesítése. Javitóműhelyek és alkatrésztárak egységes terv szerint és megfelelő számban állítandók fel. A mezőgazdasági állatállomány minőségi értékét és mennyiségét fokozza a tenyészállatállomány minőségi értékét és mennyiségét fokozza a tenyészállatok tervezési cseréje. Az állategészségügyi és növénykísérleti állomások együttműködése a legmodernebb kémiai eszközök felhasználása által elősegíti az állat és növényállomány köröközésének a járványoknak leküzdését.

A termelési területek kihasználása tetemesen fokozható azáltal is, hogy az állati eredetű táplálék helyett a növényi táplálékra fektetünk súlyt. Az állati eredetű élelmiszer előállításához háromszor akkora területre van szükség mint az ugyanolyan kiterjedékű növényi táplálék kitermeléséhez. Tekintetbe veendő, hogy a főzélékféle termelése a terület legintenzívebb kihasználási módja közé tartozik. Száz négyzetméteren megfelelő termelési módszerekkel annyi főzélékféle termelhető, hogy abból egy öttagú család évi vitaminszükséglete fedezhető.

Európa 4 millió tonna étolajszükségletének fedezéséről is gondoskodni kell. E tervek egységes és hatákos megvalósí-

tása végett egész Európa mezőgazdaságának egységes elvek szerint kell működni.

3

A termelés fokozását közvetlenül szolgáló intézkedések mellett nem kevésbé fontosak azok a szabályok, amelyek a mezőgazdasági munkára és a termények elosztására vonatkoznak. Egyes országok mezőgazdasági munkástöbblete oly országokban végezhet hasznos munkát, amelyeknek hiányuk van mezőgazdasági munkaerőben. Így például Délkelet-európa népei éveken át két és félmillió mezőgazdasági munkást kölcsönözhetnek részint Németországnak, részint Kelet-európának, mások hasznosíthatják magukat az 1.65 millió hektárnyi mozsár lecsapolása, 2.59 millió hektár öntözése, folyók szabályozása és 2.38 millió hektár terület elborító árvizek és belvizek megelőzése által.

A piac állandó biztosítása és ellenőrzése végett minden népgazdaságban mezőgazdasági kartel, illetőleg szindikátus alakítandó. Ezeknek az egész kontinensen szervez és egymással összefüggő rendszert kell alkotniuk.

Sok függ a mezőgazdasági munkások szisztematikus kiképzésétől. E tekintetben előnyös a népgazdaságok vezetői által közösen kidolgozott tervek szerinti egységes iskolázás, valamint a gazdák cseréjének megszervezése, a tapasztalatok kicserélése és kiértékelése céljából.

Igy például tapasztalt holland és dán gazdák intenzív gazdaságokat és állattenyésztő telepeket rendezhettek be Délkelet- és Kelet-európában, mely a takarmányszükségletet fedezi. Ily módon egész Európában a mintüzemek hálózata alkotható meg, amelyek a többi üzemek számára követendő példát mutatnak és ösztönzést jelentenek. A termelési teljesítmény nem merülhet ki üres szavakban, megfoghat, eredményekben kell megnyilvánulnia.

A föld- és birtokadózási rendszernek a mezőgazdasági üzemek valóságos teljesítőképességéhez kell alkalmazkodnia. A megállapított teljesítő kapacitást meghaladó teljesítményű üzemeknek erősen csökkenő adókules alapján nagy adókedvezményben kell részesülniük, oly módon, hogy minden kerületen belül egy gazda a teljesítményi versenyben elért maximális eredménye alapján adószabadságot élvezzen mindaddig, amíg ő az első. Ennek a feltételét alkotják a népgazdaságokon belüli és az egész Európa nagytérvezésében megszervezett teljesítményi versenyek.

A termelés fokozásának előfeltétele a biztos és szabályozott piac és a szilárd árak. A népgazdaságok piacrendjén alapszik az európai piac rendje, amely viszont a népgazdaságok egymással összehangolt hosszú lejáratú termelési terveit és az árakuláera vonatkozó jogi szabályoknak egész Európában való

egységesítését teszi szükségessé. Avégett, hogy az élelmezés a soványabb esztendőkből is biztosítva legyen, általános európai takarékgazdálkodásnak kell állandóan és egyenletesen biztosítania az élelmiszerellátása és a szilárd árakat. Európa minden részében egy évre való búza, zsir, szalonna, hús és konzervek tartandók tartalékban, hogy felesleges szállítási költségek lehetőleg ne legyenek.

A tejüzemeknek és a konzerviparnak a termelési terület közvetlen közelében való elhelyezése, a transzportnehézségeket és a szállítási költségeket lényegesen csökkenti. Hasonlóképpen megkönnyíti a szállítást Európa minden része felé, a vízi összekötő útnak és a vasvonalaknak tervszerűen kiépített hálózata. A hús, hal, gyümölcs és főzélék konzumok megóvása és biztosítása végett hűtőházak láncolata építendő ki a termelőtől a fogyasztóig, amelyek ezeket az életfontosságú termékeket megmentik a megromlástól. Az új Európa tervszerű termelése és élelmiszer-gazdálkodása sokáig szerződésekkkel biztosítandó.

4

Megállapítható tehát, hogy az európai élet színvonal emelkedése elsősorban a kontinens mezőgazdaságának és élelmiszer-gazdálkodásának megszervezésétől függ. Tekintetbe veendő azonban, hogy a mezőgazdasági termelés nem gyorsítható meg ugyanolyan mértékben, mint az ipari, mert nemcsak egy egyszerű üzemi kalkulációtól függ, hanem úgy a népgazdaságok között, mint a nagytérvezésben belül az egyes együttműködést, a tapasztalatok kicserélését és egységes alapelvek érvényesülését tettezi fel. A mezőgazdasági termelés nem egyszerű, hanem több ismeretlen egyenlet, amely az európai népek mezőgazdasági vezetői által közösen oldható meg. Ugy a mezőgazdasági termeléshez, mint az élelmiszer-gazdálkodáshoz kontinentális átmeneti terv, valamint egy hosszulejratu béketervezet szükséges a háború utáni zavarok elkerülésére végett. Egy európai mezőgazdasági és élelmiszer-gazdálkodási központ feladata volna a kontinentális célok, elvek, módszerek kidolgozása és végrehajtás és ellenőrző szervek kijelölése. Az egyes népek feladata viszont, hogy az új Európa önellátását tökéletesen biztosítsák.

A legsürgősebb feladat Európa mezőgazdasági termelésének totális mozgósítása, hogy ezáltal már a következő gazdasági évben az adott lehetőségeken belül a legjobb eredményt érjük el. Még sok termelő erő paragon hever, még sok mulasztás történik, azonban igazolódni fog, hogy minden kérdés megoldható. A rendezett, összegegyezett, egymást feltételező tevékenységek beosztásának fontos szerep jut ezen a területen. Ez jelenti az első lépést a béke-gazdálkodáshoz.

Bármilyen
Ingatlan
adásvétel, csere vagy bérlet-
üggyben bizalommal keresse fel
MEZEI ingatlanforgalmi irodát
Nagy Sándor u 10. Telefon 27-50

Valódi svájci órák
Turul, Invár, Levente és Honvéd
Viktor Arpád
szakképzett órásnál. Rákóczi-ut 3.

Tavaszi pillanattfelvételek

Fényes sugarakban ömlik a májusi nap. Mindent bearanyoz. Az utcát, a virágzó vadgesztenyefákat, az erkélyt a bátoralan apró muskátlikkal és engem is.

Ebédutáni lusta csend úszik a levegőben. Az utcán alig jár valaki. Az utolsó iskolásgyermekek az előbb fordultak be a kisutcára, önfeledten lóbálva a rajztömbjüket. Biztosan éhes volt, mert nagyon sietett.

Figyelem az utcát, az alig mozgó életet. Furcsa, ostoba játék jut az eszembe. Nézegetem az emberek arcát és próbálom kitalálni, melyikük holdos, melyikük boldogtalan.

Három alak közeledik nagyon lassan. Fiatal asszony, öreg anyóka és egy apró kis legény. Két vagy három éves lehet, Misinek hívják. Ezt onnét tudom, mert mindig megáll, hangosan sír, azt akarja, hogy ölbe vegyék. Egészen kivörösödik a keserűségtől és görbe, ügyetlenül totyogó lábacskáit megfeszítve ordít:

— Misike fáradt, Misike nem akar menni!

A fiatalasszony kérleli, majd szigorúan rászól, mikor ez se használ, méregbe jön és kettőt, hármat ráüt a parányi barna nadrágra. De Misike jellem és nem mozdul. Anyuka megy előre és igéri, hogy küldi a rendőrbácsit, aki a rossz gyerekeket börtönbe szokta zárni. Semmi eredmény. Háromfelé szakadnak. Elöl megy következetes komolysággal az asszonyka, hátul áll Misike, kettőjük közt hátra-hátra nézve ballag nagyanyó nagyon lassan. Ő közvetít a két haragos közt. Igazi diplomata.

A hadüvölközések közül egyik sem enged. Mindegyik biztos a dolgában. Már akkora a távolság köztük, hogy alig hallják egymás szavát. Most vagy anyukának kell visszafordulni, vagy Misike fogja magát meggondolni és előre szalad. De egyik sem történik, hanem itt lép közbe a diplomácia.

Az anyóka félve előre kémszel, nézi a szigorú pedagógus leányát, azután, mikor azt hiszi, hogy nem látja senki, öreg lábával megindul a rosszcsonk kisunoka felé. A következő pillanatban a csatányert legényke sugárzó arccal utazik nagyanyó élében. Boldogan összenevetnek, füttyölnek a virágra. A cinkosok.

Napbarnított, nagybajszu öreg katonafordul be a kapun, a trafikba igyekszik. Jó hosszú idő múlva jön elő, levelezőlap van a kezében. Biztosan most írta a hírcsaládnak. A postaládába akarja bedobni a frissen írt sorokat. Először gyanakodva, körülmenyesen megvizsgálja a ládát. Megtapogítja kétfelől a nyílást, oldalt az odajestett szép pecsétes levelet, elől a kis táblát, amelyre ráírták, hogy mikor szedik ki legközelebb a láda tartalmát. Még kétszer körüljárta a „terepet”, mintha azon törné a fejét, hogy melyik felén dobja be az otthoniaknak szánt üzenetet, hogy biztosan meg is kapják. Végre emeli a kezét. Már azt hiszem, hogy véget ért a fontos művelet. De nem. Még előbb a szívére szorítja a lapot, azután megcsókolja és úgy tolja be gyengéden, majdnem simogatva a nyíláson. Mikor elkészült, keményen megfordul és katonás léptekkel eltűnik a laktanya irányában.

Szomorú kis menet közeledik a város felől. Meztőlbas, nagyon rongyos ruhájú férfi furcsa csomagot cipel a hóna alatt. Az arcára annyi bánat van írva, amennyi csak ráfér. Bánatosan néz maga elé és gyengéden szorítja szakadt kabátjához a világoskékre festett csepp

koporsót. Hasonló kinézésű, szomorú asszony baktat utána, kezében néhány szál hervadt orgonát szorongat. Talán találta valahol a halódó virágokat, vagy leszakította egy bokorról, mikor senki se látta. A kicsi halottnak szánta, hogy ne legyen minden disz nélkül a koporsója. Könnytelenül lépkednek, mintha azon gondolkoznának, hogyan lehetséges az, hogy a virágok éppen úgy illatoznak, mint tegnap, mikor még a gyermekük rájuk mosolygott. Ma pedig hangtalanul, hidegen alszik a négy deszka mögött. A világ nem változott semmit, csak bennük tört össze valami...

Hangos zivaj deríti fel a szívemet. Négy apróság közeledik féltelen jókedvvel, a kezükben tejjel telt üveg. Az ingyen-tejet viszik a napközi otthonból. Olyan zajosak, mintha becsíptek volna a drága fehér nedűtől. Az egyik, egy lenhajú meztőlbas kis vasgyuró nagyokat húz az üvegből, miközben rámsandít, hogy látom-e? De jaj! Nem figyelt a lábára, megcsúszott egy kavicsban és a következő pillanatban millió darabra törve az üveg. Olyan hirtelen történt az egész, hogy még a száján meg se száradt a tej. A pajkos jókedv egyszerre a legmélyebb bánattá változott. Hangosan jajgatva siratja a szép zöld üveget. Megszánom a meggondolatlan pajtást és

Elsőbbségi jogokat biztosítanak a hadiárva leventéknek

Megkezdődtek a leventenapok

A hadiárva leventéifjakkal részére, akiknek édesapja a jelenlegi háborúban a Hazáért hősi halált halt, megkülönböztetésül és kitüntetésül hadiárva-jelvény nyel rendszeresítettek.

A hadiárva levente-jelvény alumíniumból és tombakból készült. 22 mm. átmérőjű, kör alakú. Fekete zománc szegélyű, belső felülete fehér zománc közepén a színes levente kettőskereszt. Felülte: „Apámat adtam”, alatta „a Hazáért” felírással.

A jelvényt a leventék egyenruhájukon, a levente zubbonyon és ingen a jobb felsőszeg ránca közepén, köpenyen a jobb mell közepén, míg polgári öltözetben a kabát bal kihajtásán a gomblyukban viselik.

A hadiárva leventéifjakkal a jelvény elnyeréséért a levente csapatparancsnoknál jelentkezzenek, akik a megfelelő adatok és a hadigondozási igazolványok beszerzése után a kérelmet szolgálati úton a leventék országos parancsnoká-

„A tusnádi Ujságitó Villa II szobával, fürdőszobával, teljesen modern berendezéssel június 1-re hérbeadó. A gyönyörű, kiesfekvésű villában két szobát az Ujságitó Egyesület fenntart magának. Egész évi üzem. Ajánlatokat május hó 20-ig bezárólag László Zoltán szerkesztő címére küldendők. Sepsiszentgyörgy, „Székely Nép” szerkesztősége.

hogy megvigasztaljam, gyorsan leviszek neki egy ugyanolyan üveget, mint az első volt. A tartalmát sajnós, nem tudom pótolni. Hihetetlenül néz rám. Sehogyszem érti, hogy tejet nem adhatok, csak üveget. A tej nem jelent különös értéket előtte. Biztosan az üveg épségét kötötte nagyon a lelkére az édesanyja. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a tejeske nagyrészt átmentette a kis pocakjába. Legalább az nem ment veszendőbe.

Hirtelen szél seprí végig az utcát. Igazi szeszélyes tavaszi idő. A nap is elbújik egy tenyérnyi felhő mögé, de csak egy pár percet, hogy aztán mindent jóvá téve, annál aranyosabban melegít-sen megint. Szegény vadgesztenyevirágok nem tud már segíteni. Azokból vastag, fehér szőnyeget terített előbb a szél a fák alá. Őket már a legfényesebb napsugár sem tudja visszaadni az életnek. Jórésztük azonban még a fán ringatózók. Olyanok, mint az emberek. Egy röpké szélől függ az életük. Egyiket megtépázza, elsodorja, a másikat pedig a napfényben ringatja tovább.

Ujházyné Tóth Mária.

egyenértékű közösségi életszemléletet. A darab ne csak a párbeszéddel, de a megjátszható cselekedettel neveljen. A darabokat úgy kell megírni, hogy azokat egyszerű függöny-díszletben is elő lehessen adni, a lehető legkevesebb színpadi kellékkel, könnyen, házilag is előállítható jelmezeket igényeljen.

A megírásnál elsőrendű szempont legyen, hogy a darab alkalmas adjon a játékos ifjuságnak a bennük rejlő játék-készségnek természetes és magyar kiélésére. Mellőzni kell a kabarés, revüs, operettes elemeket, a közismert színpadi figurákat; a kabarés katonalakot, parasztot, cigány, zsidót stb. A mű szemléletben, gondolkodásában és nyelvben legyen magyar, nem pedig magyaros! A műben előforduló ének, zene, tánc nem lehet városi „sláger termék”, csak magasabbrendű zenei termék, hiteles népdal, népzene, tánc.

A díjazott darabok első kiadási joga a Levente Egyesületek Országos Központjára illeti. A műveket a papír egyik oldalára írva, gondosan csomagolva, jól látható „Szindarab pályázat” felírással ellátva a Leventeegyesületek Országos Központja címére, Budapest, V. Alkotmány utca 5—7 kell beküldeni.

A szerző nevét és címét jellegés borítékban kell mellékelni. A jeligét a mű első oldalán is fel kell tüntetni.

Pályázati határidő: 1943. október 1.

E pályázat kiírásával kívánja a leventetöredék a sajátos magyar játékforma kialakulását elősegíteni.

Papp Margittól butor aranyat ér, hiszen örök érték

Kiállítás: Rimanóczy-u. 8.

Felvétel a nagyváradi m. kir. állami Szent László gimnázium internátusába a jövő 1943-44. tanévre

Az internátusba a jövő tanévre 100 tanulót vesz fel az igazgatóság. Ebből 55 tanulót teljes díjfizetésre (évi 700 pengő), 45 tanulót kedvezményes díjfizetésre. A felszerelt kérvényeket f. évi június 1-ig kell beadni a gimnázium igazgatójához. Főbb felvilágosítást az internátus igazgatója ad. A pályázati hirdetés megtehető a Budapesti Közlöny folyó évi 93—97-ik számaiban.

Gimnáziumunkba az 1943—44. iskolai évre szóló beiratások június hó 26—28-án lesznek. Új tanulók csak írásban kérhetik felvételüket. Felvételi kérvényhez űrlapot az igazgatóság ad.

Nagyvárad, 1943. május hó 11-én.

All. Szent László gimnázium igazgatója.

Ifjusági színműpályázatot irt ki a Leventeegyesületek Országos Központja 1000 pengő a verseny első díja. Pályázati feltételek

A Leventeegyesületek Országos Központja az egészséges, magyar ifjusági szintjászás fellendítése érdekében egész estét betöltő színdarabokra, egyfelvonásosokra és színpadi játékokra pályázatot hirdet.

Pályadíjak: egész estét betöltő színdarab 100 P, rövid színdarab 500 P, színpadi játék 500 P. Ezenkívül a 3—3 legjobb művet első kiadásra a szokásos szerzői díj fizetésével megvásárolják.

Pályázati feltételek: A Levente Hírközpont jelentése szerint: a pályamű-

veknek tárgyát a leventeéletből, a magyar történelmi múltból, a hagyományos múltból vagy a népi életből kell meríteni. Alapul veendő a magyarságot ma alakító tényezők, események, történelmi múltunk sorsformáló eseményei, kiemelkedő alakjai, a népi múlt, az ősi játékok, mese és monda világunk. Feltétel a művek általános nevelő értéke. A darab azonban ne csak párbeszéddel, hanem a megjátszható cselekedettel neveljen. A darabok domborítsák ki a hősi, küzdő életszemléletet, vagy ezzel

Fontos változásokat tartalmaz a hétfőn életbelépő menetrend

Közvetlen személyvonat Szatmárra és sebesvonat Bajára

Az állomástörökség a következők közlésére kérte fel lapunkat:

„Értesítjük az utazó közönséget, hogy f. hó 17-én 0 órától a személyszállító vonatok forgalmában az alábbi változások lépnek életbe:

Nagyvárad—Püspökladány:

A 20.05 perckor induló személyvonat elmarad és helyette 14.30 perckor indul személyvonat.

Nagyvárad—Budapest keleti p. u.:

A 3.58 perckor induló személyvonat 8 perccel hamarabb 3 óra 50 perckor indul. Ezzel a vonattal Nagyváradról külön hálókocsij fog közlekedni. A hálókocsij először folyó hó 18-án indul. A hálókocsiban Nagyváradon már 22 órakor be lehet szállni.

Az 502. sz. gyorsvonat Budapest keletiről 37 perccel később 11 óra 27 perckor érkezik.

Nagyvárad—Kolozsvár között:

Az 502. sz. gyorsvonat 42 perccel később 11 óra 47 perckor indul. Ebben a viszonylatban új személyvonatpár közlekedik, mely Nagyváradról indul 16 óra 18 perckor és Nagyváradra érkezik 11 óra 36 perckor. A VII. és VIII. hónapokban Nagyvárad és Csucs között új vonatpár közlekedik, mely Nagyváradról indul 7 óra 55 perckor és Nagyváradra érkezik 11 óra 44 perckor.

Nagyvárad és Szeged között:

VI. hó 29-től IX. hó 8-ig új sebesvonat pár közlekedik. A sebesvonatpár Baja és Nagyvárad között közvetlen szerelvényel fut. A sebesvonat Nagyváradról indul 16 óra 20 perckor és Nagyváradra érkezik 11 óra 44 perckor.

Nagyvárad—Ermihályfalva

Új sebesvonatpár közlekedik. Nagyváradról indul 11 óra 55 perckor és Nagyváradra érkezik 16 óra 02 perckor. Ennek a sebesvonatnak Kolozsvár—Budapest és Szeged felé közvetlen csatlakozása van.

A 4 óra 22 perckor induló személyvonat 62 perccel korábban 3 óra 20 perckor indul és közvetlen szerelvényel Szatmárnémetiig közlekedik.

A 23 óra 02 perckor érkező személyvonat 42 perccel korábban érkezik 22 óra 20 perckor és Szatmárnémetiből közvetlen szerelvényel fut.

17 óra 11 perckor induló személyvo-

nat 64 perccel később 18 óra 15 perckor indul.

Nagyvárad—Gyoma

Ebben a viszonylatban a személyvonatok lényegesen változás, nem szenvednek.

Nagyvárad—Debrecen között

A 15 óra 15 perckor induló személyvonat 30 perccel korábban 14 óra 45 perckor indul.

A 17 óra 33 perckor érkező személyvonat 28 perccel később 18 óra 01 perckor érkezik.

A 19 óra 50 perckor induló személyvonat 22 perccel korábban 19 óra 28 perckor indul. A 20 óra 57 perckor érkező személyvonat 40 perccel később 21 óra 37 perckor érkezik.

Füzdő vonatok

A nyári menetrendben mindkét füzdőre hétköznapokon 6—6 vonatot közlekedik. Vasárnap és ünnepnapokon továbbá 2—2 vonatot az alábbiak szerint:

Erkezése		Indulása	
Avonat száma	Honnan	A vonat száma	Hová
519	sz Kolozsvár	520	sz Kolozsvár
547	sz Barátka	1649/a	m Gyoma
590	sz Püspökladány	2429	sz Szatmárnémeti
1642/a	m Gyoma	519	sz Budapest k. p. u.
7627	sz Kardó—Féliczfürdő	1637	m Békéscsaba
7032	sz Szilágysomlyó	5727	sz Debrecen
1632/a	m Kötgyán	739	m Püspökfürdő
7727	m Püspökfürdő	744	m Kardó—Féliczfürdő
5720	sz Debrecen	745	sz Csucs***
2422	sz Ermihályfalva	825	1627/a sz Békéscsaba
7637	m Féliczfürdő	930	7722 m Püspökfürdő
7737	m Püspökfürdő	946	7632 m Féliczfürdő
1620	sz Szeged	1017	7732 m Püspökfürdő*
7647	m Féliczfürdő	1110	7642 m Féliczfürdő*
7747	m Püspökfürdő	1125	1647/a m. Gyoma
502	gy Budapest k. p. u.	1127	502 gy Sepsiszentgyörgy
535	sz Kolozsvár	1136	2405 s Ermihályfalva
1602	sz Baja—Szeged	1144	7742 m Püspökfürdő
7625	m Féliczfürdő	1305	7624 m Féliczfürdő
7725	m Püspökfürdő	1320	1635/a m. Kötgyán
1644/a	m Gyoma	1441	7634 m Féliczfürdő—Kardó
7723	m Püspökfürdő	1520	544 sz Barátka
7633	m Kardó—Féliczfürdő	1545	1645/a m Gyoma
501	gy Budapest keleti p. u.	1555	523 sz Püspökladány
2404	sz Ermihályfalva	1602	7724 m Püspökfürdő
1634	m Békéscsaba	1704	5723 sz Debrecen
7623	m Féliczfürdő*	1715	7033 sz Szilágysomlyó
7733	m Püspökfürdő*	1730	7726 m Püspökfürdő*
5726	sz Debrecen	1801	501 gy Budapest keleti p. u.
7621	m Féliczfürdő	1855	536 sz Kolozsvár
531	sz Csucs***	1915	1601 s Szeged—Baja**
7721	m Püspökfürdő	1925	7626 m Féliczfürdő*
5728	sz Debrecen	2137	1611 sz Szeged
7632	m Kardó—Féliczfürdő	2147	7736 m Püspökfürdő
7731	m Püspökfürdő	2202	7628 m Féliczfürdő
1638	sz Békéscsaba	2216	2421 sz Ermihályfalva
2428	sz Szatmárnémeti	2230	5721 sz Debrecen
1648/a	m Gyoma	2231	7728 m Püspökfürdő
520	sz Budapest keleti p. u.	2340	7638 m Kardó—Féliczfürdő

Az *-lag jelzésű csak vasárnap és ünnepnap, a **-ag jelzésű csak VI. hó 29-től IX. hó 8-ig közlekedik és a ***-ag jelzésű csak VII. és VIII. hónapban közlekedik.

Most jelent meg:

Dr. Eröss Alfréd
összeállításában:

Egyház és élet

erdélyi katolikus évkönyv

Ara: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok kiadóhivatalánál.

Fehér-boy

Rimanóczy-utca 10. szám
Telefon: 21-80

Mindent elintéz fillérékért

Gyors, pontos, megbízható!

IGAZ

ami igaz, egy főnyeremény nagy szerencse! De hogy módunkban legyen nyerni, vezünk idejében 3 P-ért egy egész, vagy 1.50-ért egy fél jutékony célú állami sorsjegyet, amellyel a következő összegeket nyerhetjük:

40.000 dr. P

főnyereményt, vagy:

20.000 P, 10.000 P, kétszer 5.000 P, négyszer 2.500 P, hatszor 2.000 P, harmincháromszor 1.000 P, összesen 29.350 nyeremény 420.000 P értékben.

Kapható osztálysorsjegy főarústóknál és dohánytözsdekben.

Huzás június 8-án.

Furfangos csalót ítelt el a törvényszék

Nagyvárad. Saját tud. Furfangos módon károsította meg barátait László Sándor debreceni fiatalember. László megtudta, hogy barátai pénzt várnak, az érkező utalványokra aztán ráhamasította barátai nevét s így 35 pengőt helyettük felvett és saját céljaira fordította.

A károsultak feljelentése folytán László Sándor ellen eljárás indult s miután cselekménye hivatalból üldözendő, a bíróság bűnösnek mondotta ki annak ellenére, hogy a pénzt már visszafizette és 3 hónapi fogházbüntetésre ítélte. Miután a bíróság döntésében úgy az elítelt, mint az ügyész megnyugodtak, az ítélet jogerős.

Nagyvárad város legújabb térképe

nagy fali 2 P, kisebb színes 180 P kapható

a MAGYAR LAPOK kiadóhivatalában

Légoltalmi közlemények

Kötelező légo. utánpótlási tanfolyam kezdődik a Liszt Ferenc-utcai elemi iskolában azon házparancsnok és helyetteseik részére, akik alapkiképzésüket 1942. vagy 41. évben nyerték. A tanfolyam május 19—22-ig délután 6—8 óráig tart.

Megjelenni kötelesek az alábbi felsorolt utcák házparancsnokai és helyettesei:

Ghillányi ut páratlan oldal, Liszt Ferenc utca, Francia utca, Nagyatádi Szabó István utca, Gyóni Géza utca, Petur bán utca, Komáromi utca, Tessedik Sámuel utca, Mányoky Ádám utca, Szálka utca, Kuruc utca, Böhm Pál utca, Szász Károly utca, Tinódi utca, Nádasdy utca, Toloztoj Leó utca, Görgey utca, Zala vezér utca, Szent Margit tér. Légoltalmi Liga Nagyvárad Csoportja.

Kövérházakban és vendéglőkben kapható a MAGYAR LAPOK-nál.

MEGJELENTEK A RENDELETEK

a légitámadások károsultjainak elhelyezéséről, kártalanításáról, gyógyításáról és nyugdíjáról

Mindenkinek érdeke pontosan ismerni és megőrizni az ismertetéseket

A hivatalos lap száma a légitámadások következményeinek elhárításáról és az ezzel kapcsolatos jogviszonyok rendezéséről szóló kormányrendelet végrehajtásával kapcsolatban több fontos rendeletet közöl. Ezek tulajdonképpen a „légvédelmi rendelet” végrehajtási utasításai.

Az egyik rendelet kimondja, hogy ha valamely épületet légitámadás következtében kár ér, az épületet használó bármely személy előterjesztett kérelmére a hatósági helyreállítás költségét az államkincstár előlegezi, de az előlegezett összeg az ingatlan telekkönyvi bejegyzés nélkül is dologi teherként fogja terhelni.

Fényüzési és különleges kényelmet szolgáló, valamint olyan berendezések helyreállításának, amelyek a használatban érdekelt személyek méltányos igényeik — tekintettel az általános viszonyokra — meghaladják, nincs helye. Amennyiben a hatóság az épület helyreállítását elrendeli, ennek foganatosítása céljából a szükséges munkálatok elvégzésére az illető szakmák köréből iparosokat, vállalatokat jelöl ki s azokat a honvédelmi munkakötelezettség alapján a helyreállítási munkálatok elvégzésére s arra kötelezi, hogy üzemüket elősorban a helyreállítási munkálatok érdekében folytassák.

Ha a helyreállítási terv elkészítéséhez és a munkálatok kivitelezéséhez ellenőrzéséhez olyan statikai, vagy más mérnöki szak tudás szükséges, amely az igénybevett iparosban nincs meg, a hatóság a honvédelmi munkakötelezettség alapján megfelelő szak tudással rendelkező mérnököt jelöl ki a feladatok elvégzésére.

A hatóság az anyagigénylés kielégítése iránt haladéktalanul intézkedik. A helyreállítási munkálatok el-

végzése az iparos által szerződésileg elvállalt minden munkáját végrehajtását megelőzi, ha csak a honvédelmi miniszter egyéb sürgős honvédelmi érdekű munkálat tekintetében eltérően nem rendelkezik.

A helyreállító munkálatok céljára igénybevett iparosok alkalmazottait a hatóság arra kötelezi, hogy a helyreállító munkálatok tartamára a honvédelmi munkakötelezettség alapján eddigi szolgálati vagy munkaviszonyukban megmaradjanak. Ha a hatósági helyreállítás során szakképzettséget nem igénylő munkálatok végzéséhez a visszatartás esetén kívül emberi munkaerőnek tömeges igénybevétele szükséges, a helyreállítás iránt intézkedő hatóság erről honvédelmi munka igénybevétele útján gondoskodhatik. Az eltakarítási, bontási és elszállítási munkálatoknál is honvédelmi munka igénybevételenek van helye.

A rendelet a légitámadás következtében hajléktalanná váltak elhelyezéséről a következőképp gondoskodik: a légitámadásból, vagy légitámadás elhárításából kifolyólag, vagy légitámadások fenyegető veszélye miatt elrendelt kiürítés következtében hajléktalanná vált személyeket lehetőleg ugyanabban a községben vagy városban kell elhelyezni, amelyben hajléktalanná válásuk előtt állandó lakásuk volt.

A hajléktalanok ideiglenes elhelyezése céljából elősorban községi, városi és egyéb középületek helyiségeit kell igénybevenni. Lehetőleg olyan középületeket kell igénybevenni, melyek különösen alkalmasak nagyobb számú személy elhelyezésére, mint például iskolák, sportcsarnokok, tornatermek, kulturházak, leventeotthonok, üres laktanyák.

A magánlakások igénybevétele

Szükség esetén magánszemélyek lakás, illetőleg üzem, iroda, rendelő és műterem céljára használható épületeit, illetőleg helyiségeit kell igénybevenni. A rendelet az igénybevétel tekintetében bizonyos sorrendet állapít meg. Először a szállodák, panziók és más szállásadó intézmények helyiségei jönnek tekintetbe, mégpedig ezeknek a rendeltetésszerű célra tényleg használatban nem álló helyiségei. Ezután az egyes épületek által használt helyiségek vehetők igénybe.

A következő csoportba a nyárlakások tartoznak, továbbá a csónakházaknak erre alkalmas helyiségei, valamint az úgynevezett vikendházak. A nyárlakás igénybevételenek arra tekintet nélkül van helye, hogy azt a tulajdonos rendszerint maga használja vagy pedig bérbeadás útján szokta hasznosítani.

A lakatlan, vagy elhagyott lakások, vagy egyéb helyiségek vehetők ezután igénybe. A rendelet meghatá-

rozza, hogy mit kell ezek alatt érteni és kimondja, hogy a lakást pusztán azért, mert a birtokos azt az évek csak valamely szakában használja, lakatlannak vagy elhagyottnak tekinteni nem lehet. Korlátlanul igénybevehető az olyan lakások és lakás céljára használt helyiségek, amelyeknek birtokosa akár ugyanabban, akár más községben, városban más lakással is rendelkezik.

A több lakással rendelkező személy előre bejelentheti, hogy ha igénybevétele szükséges merülne fel, több lakása közül melyiket kívánja saját használatában megtartani. Megzugasdással foglalkozó személynek a város, vagy község belterületén fekvő lakását nem lehet igénybevenni azon a címen, hogy a tanyáján, vagy a gazdaságában is van lakása.

Nagy részletességgel foglalkozik a rendelet a magánlakások igénybevétele feltételeivel. A magánlakások olyan elkülöníthető részét lehet igénybevenni, amely a lakás haszná-

lójának indokolt lakásszükségletét meghaladja. Az indokolt lakásszükségletet úgy kell megállapítani, hogy az önálló, együttlakó felnőtt személyek részére két lakoszoba s ha családjuk van, a családnak 15. életévet be nem töltött minden egyes tagja részére, további egy-egy lakoszoba annak részére pedig, akinek tekintettel élethivatására, vagy foglalkozására, külön dolgozószobára, vagy dolgozó helyiségre van szüksége, ezen a címen egy külön szoba még külön érintetlenül maradjon. Dolgozószobára ügyvédeknek, közjegyzőknek, mérnököknek, orvosoknak, művészeknek és más olyan személyeknek van igényük, akik foglalkozásukat a lakásukkal összefüggő helyiségben folytatják.

A lakásnak azt a részét, amelynek külön bejárata van, vagy amelybe az előszobán, vagy a konyhán keresztül be lehet jutni, elkülöníthetőnek kell tekinteni. Ha a bejutás csak lakoszobán, vagy fürdőszobán átjárással történhetik, a lakásrészét elkülöníthetőnek tekinteni nem lehet.

Butorok és konyha rendelkezésre bocsátása

Ha az a tulajdonos, aki a nyárlakást rendszerint maga használja, a nyárlakásban megfelelő számú és nagyságú férőhelyet hajléktalanok elhelyezésére előre önként felajánl, a hatóság a nyárlakást májustól szeptemberig terjedő időre mentesítheti a felajánlásra túlmenő igénybevétel alól. Nyárlakások igénybevétele a kert használatára nem terjed ki.

Ígénybe lehet venni olyan helyiségeket, épületeket, melyek eddig is üzem, üzlet, ipartelep, iroda, rendelő, műterem céljára szolgáltak s amelyeket az igénybevétel időpontjában sem e rendeltetésüknek megfelelően, sem lakásként nem használnak. E helyiségek használatban levő elkülöníthető részeit is igénybe lehet venni, de csak akkor, ha az igénybevétel a használt foglalkozásának gyakorlásában számbavehetően nem akadályozza. Az igénybevétel csak végső szükség esetében történhetik meg s ilyen helyiségeket elősorban a légitámadás folytán foglalkozásuk gyakorlására szolgáló helyiségeiket veszített személyek részére kell az elvesztett helyiség ideiglenes pótlása céljából kiutalni.

Az igénybevett lakásokat és lakás céljára alkalmas helyiségeket a lakás birtokosa a legszükségesebb és általa nélkülözhető butorokkal és egyéb felszereléssel együtt tartozik rendelkezésre bocsátani, továbbá a világító, fűtési, vízszolgáltatási és egészségügyi berendezések, úgyszintén saját konyhája használatát is az ott elhelyezett hajléktalanoknak megengedni köteles. A lakásrész ideiglenes használója fürdőszoba használatára igényt nem tarthat.

Ágynemű és egyéb fehérnemű, étkező- és konyhadények, valamint evőeszközök használatának átengedése, továbbá fűtőanyag rendelkezésre bocsátá-

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

sára az, akinek lakását, vagy lakrészét igénybevétték, nem kötelezhető.

A hatóság 15 nap alatt köteles megfelelő számú olyan helyiséget előre kijelölni, amely légitámadás esetén a hajléktalanok átmeneti elhelyezésére fog szolgálni s ezzel kapcsolatban egyszerűen megfelelő tervet is készíteni a férőhelyek számának megállapítása, felszerelésük, valamint az ott esetleg elhelyezendő tisztálkodásának és élelmezésének megoldása tekintetében. A hatóság megfelelő módon tájékoztatni köteles a lakosságot arról, hogy a város egyes részeiben és utcáiban lakók a légitámadások után hajléktalanná válásuk esetére átmeneti elhelyezés céljából menedékképpen mely szállásokat kereshetik fel. Az átmeneti szállás elfogadása nem kötelező, a hajléktalanok átmeneti elhelyezésükről maguk is gondoskodhatnak.

Annak megállapítása céljából, hogy valamely épület, helyiség, lakás igénybevétele alkalmas-e, a hatóság közegei jogosultak bármely épületbe, helyiségbe bebocsátásukat kívánni és azt, valamint a rendelkezésre álló butorokat és egyéb felszerelési tárgyakat megtekinteni.

Az igénybevételt írásbeli határozat kézbesítése útján kell a helyiség, lakás birtokosával közölni. Az igénybevételre kerülő épület, lakás, helyiség birtokosa kívánhatja, hogy az igénybevétel elősorban hozzátartozói, vagy más olyan személyek részére történjék, akiknek befogadása egyéb méltánylást érdemlő okból indokolt, feltéve, hogy az említettek is légitámadás folytán hajléktalanná váltak.

Mit fizetnek a menedékhelyekért?

Intézkedik a rendelet az igénybevételért járó térítéséről is. A középületek igénybevételéért térítés nem jár s ugyanakkor nem jár térítés az üresen álló és hasznot nem hajtó épületek és pincék, úgyszintén szünetelő ipartelepek igénybevett helyiségeiért sem. Egyéb helyiségek igénybevételénél a térítés összege a hatóság az érdekelt viszonyainak figyelembevételével méltányosnak mutató mérsékelt összegben állapítja meg.

Épületnek, lakásnak, illetőleg üzem céljára szolgáló helyiségnek a maga egészében való igénybevétele esetében, ha az bérbe van adva, a bérlő által az igénybevétel időpontjában fizetett bért, ha pedig nincs bérbeadva, az illető helyen hasonló épületért, lakásért, üzemi helyiségért általában fizetett bért kell térítésként megállapítani.

A lakással, lakásrészrel együtt rendelkezésre bocsátott butorok, valamint egyéb felszerelés használatáért a méltányosságnak megfelelő összegben külön térítést kell megállapítani. Ugyancsak rendelkezni kell a térítés megállapításával kapcsolatban afelől is, hogy a közös világítási, fűtési, vízhasználati és más hasonló költségek megfelelő része fejében mily összeget kell térítésként fizetni.

Az átmeneti szállás céljára igénybevett helyiségekért járó térítés összegét az átmeneti szálláson elhelyezettek utólag sem kötelesek megtéríteni.

Ha valaki a hatóságoktól kér húzamosabb tartalmú elhelyezését és erről a hatóság gondoskodik, ez esetben a megállapított térítés havi összegét az igény-

bovított épület, lakás, helyiség birtokosának legkésőbb a hónap 5. napjáig az köteles megfizetni, akinek részére az igénybevétel történt. Ha ez a fizetést az említett határidő alatt nem teljesíti,

legkésőbb a hónap 15. napjáig a birtokos kérelmére és kezelihez a hatóság előlegezi a térítés összegét, amelyet a fizetésre kötelezettől közadók módjára kell behajtani.

A légítámadások károsultjainak, betegeinek és sebesülteinek kártalanítása, gyógykezelése és nyugdíja

Kimondja a rendelet, hogy azt, aki légítámadás következtében vagy légítámadások elhárításából kifolyólag sebesülést, sérülést vagy más egészségromlást szenved, rázorultság esetében ingyenes gyógykezelés és gyógyszerellátás illeti meg. Megállapítja a rendelet a rázorultságra irányadó jövedelmi határt.

Egy másik rendelet a légítámadásokkal kapcsolatos dologi kártalanításokról intézkedik. Ez kimondja, hogy a bejelentést a kárt előidéző esemény bekövetkeztétől számított 3 hónap alatt kell megtenni. Az ez év március 14. előtt bekövetkezett légítámadásból kifolyólag felmerült károkat június 14-ig lehet bejelenteni.

A bejelentett károk felvételét és megfizetését bizottságok végzik. A bizottság a károsultakat, illetőleg meghatalmazottját személyesen meghallgatja. A kártalanítás címén folyósított összeg nem esik általános kereseti, jövedelmi, illetőleg társulati adó alá.

Külön rendelet mondja ki, hogy azokat a személyeket, illetőleg azoknak a személyeknek tartására szoruló hozzátartozóit, akik az ország területén ért légítámadás következtében vagy légítámadás elhárításából kifolyólag sebesülést, sérülést vagy más egészségromlást szenvedtek el, illetőleg életüket veszítették, az államkincstár terhére mint polgári gondozottakat, gondozás-

ban kell részesíteni.

A gondozás kiterjed pénzellátásra, ilyen a rokkantjárdék és nevelési pótlék, vakaági pótdíj, ápolási pótdíj, gondozási pótlék, özvegyi járadék, kelengyesegély, árvajáradék, gondozott családtagok járadéksegélye, egyéb járadéksegélyek, temetési segély.

Kiterjed gyógyászati ellátásra, tehát gyógykezelésre, gyógyszerellátásra, mesterséges testrészpótlókkal való ellátásra és végül új élet pályákra való kiképzésre.

Megállapítja a rendelet a gondozottak körét. Külön intézkedik az özvegyek járadékával kapcsolatban.

Itt figyelemreméltó, hogy a honvédelmi miniszter méltánylát érdemlő esetben kivételesen megállapíthatja annak az elvált házasatárnak özvegyi ellátási igényét is, akinek házaságát kizárólag a meghalt házasatár hibájából bontották fel.

Ebben az esetben, ha igényjogosult özvegy is marad, a miniszter elrendelheti az özvegyi járadék összegének az özvegy és az elvált házasatár között egyenlő arányban leendő megosztását is.

Figyelemreméltó a rendeletnek az a szakasza is, amely kimondja, hogy a gondozásnak a magyar állampolgárság nem előfeltétele és gondozásban részesülnek azok is, akiknek állampolgársága meg nem állapítható.

A Rimanóczy gőzfürdő új árai

A Budapesti Közlöny 107. számában megjelent Közérletügyi miniszteri rendelet a fürdőáruk mérséklését emelést Kádfürdő 2,50 pengő

ét teszi lehetővé. Az engedélyezett kulcs alapján kiszámítva a Rimanóczy-fürdő új árai a következők: Gőzfürdő 2.- pengő

Kedvezményes jegyek, melyek kizárólag a gőzfürdőbe érvényesek:

Közalkalmazottak, MAV arcképes igazolvány felmutatása esetén	P 1,50
100% os, igazolványos hadirokkantak	P 0,92
Gyermek 6 éves korig	P 0,92
Rimanóczy szálloda vendégei	P 1,04
Havi bérlet (10 fürdés)	P 17,04

A jegyárakban a forgalmiadó és a ruhahasználat már benne van. A Rimanóczy fürdő nyitva — a hétfő kivételével — minden hétköznap reggel 6 órától, este 6 óráig, vasárnap reggel 6

órától déli 12 óráig. A fürdő melegvíz szolgáltatása és a fürdéshez adott fürdőruhák, lepedők és törülközők minősége kifogástalan.

GAZDASÁGI ÉLET

Legelőt lehet igényelni a zsidóbirtokokból

Gazdasági felügyelőségek útján kell beadni a kérést

Számtalan esetben felvetődik a kérdés, hogy a zsidók tulajdonát képező földbirtokokra, milyen sors vár. Köztudomású dolog, hogy az 1942. évi XV-ik törvényeikk úgy rendelkezik, hogy az átengedésre kötelezett zsidó mezőgazdasági ingatlanok hasznosítását az Országos Földhitelintézet végzi. Tekintettel azonban arra, hogy időközben az 5—100 kat. hold közötti mezőgazdasági ingatlanok kezelését, illetőleg felhasználását a Vitézi Szék vette át, így nyilvánvaló, hogy a Földhitelintézet kötelekbe most már csak 100 kat. holdnál

nagyobb mezőgazdasági ingatlanok tartoznak, amelyeket vagy bérbeadás útján, vagy pedig házi kezelésben értékesít nevezett intézet.

Az olyan községekben, ahol az állattartó gazdatiszadsalom legelőbővítésére határozza el magát s megfelelő zsidóbirtok áll rendelkezésre, vagy a Földhitelintézethez, vagy pedig a Vitézi Székhez kell fordulni.

Az állattenyésztés fejlesztéséhez fűződő nagy érdekekre tekintettel, az ilyen esetekben valószínűleg sikerül a kérdéses zsidóbirtokokat bérlet formá-

jában az állattartó gazdatiszadsalomnak megszerveznie. Célszerű ezekben az esetekben elsősorban az illetékes vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőséggel felvenni a kapcsolatot, hogy a kérelem közérdekű volta ne lehessen vita tárgya.

A zsidó erdőbirtokoknál a helyzet az, hogy ezeket maga az államkincstár veszi át saját kezelésébe. A zsidó erdőbirtok-

kok kisajátításának munkálatai már meg is indultak. Amennyiben tehát valamilyen gazdaérdekeltség zsidó erdőbirtokkal kapcsolatban kíván közérdekű feladatra vállalkozni, legcélszerűbb közvetlenül az illetékes erdőfelügyelőséghez, illetőleg erdőigazgatóságához fordulni, ahol a szükséges felvilágosítást megkapják.

SPORT

Junius végén kapja vissza önkormányzatát a NAC

Ülést tartott tegnap a NAC választmánya

Nagyvárad, saját tud.:

A NAC választmánya Ajtay Gyula miniszteri biztos elnökletével ülést tartott tegnap este 7 órakor a NAC-otthonban.

Ajtay miniszteri biztos ismertette a legutóbbi választmányi ülés óta lezajlott eseményeket. Bejelentette, hogy most már mind közelebb jön az idő, amikor az egyesület visszakaphatja autonómiáját. Így az alakuló közgyűlést június 13-ára tűzi ki, ha ezen a napon nem volna határozatképes a közgyűlés, úgy a legközelebbi összejövetel időpontjával június 24-ét tűzi ki, amikor is a megjelentek számára való tekintet nélkül megtartják a közgyűlést.

Ezzel kapcsolatban öt tagból álló jelölő-bizottságot választott a választmány, a leendő tisztikar összeállítására. A jelölő-bizottság a következők:

Jancsó Béla, Andrassy Gyula, dr. Sággy László, Petrovics Mihály és Cséky László.

Majd szó esett a csapat bajtársi szelleméről. Itt megállapította a miniszteri biztos, hogy egyesek sőtöt célokkal igyekeztek a csapat belső szelleméről a valóságnak megnem-

felelő pletykákat terjeszteni. Hogy ezek a rosszindulatú fecsegések mennyire nem állták meg a helyüket, mi sem bizonyítja jobban, hogy a csapat a többi egyesületek előtt jóval elszakadva, a tavalyi bajnokkal együtt küzd a bajnoki címért.

Rónay Ferenc edző szövé teszi meg, hogy hozzá voltak szokva, hogy a NAC-ot az ország minden részéből lelkes biztató levelekkel halmozták el, de most minden eddigit felülmul az a sok kedves írásbeli megnyilatkozás, ami naponta érkezik az egyesület címére.

Ezek között is legérdekesebbek azok a levelek, amelyek a vidéki NAC szurkoló táborok megalakítására kérnek felhatalmazást. Így a többi között Csepelről is érkezett egy hosszú levél, ahol már többszáz NAC-szurkoló tömörült és jelvényeket és zászlót kérnek.

Végül Ajtay miniszteri biztos beszámolt még a pályakérdésről, mely szerint az OSK anyagi segítségével úgy az Erzsébet-ligeti, mint a Rhédey-kerti pályát rövidesen korszerűsítik, a Bunyitay-ligeti tervezett új sport-stadion felépítéséhez pedig a jövő tavaszon fognak hozzá.

Barátságos mérkőzést játszik a NAC a csabai együttessel

Mérkőzés előtt az NSE bemutató atlétikai versenyt rendez

Már-már úgy volt, hogy ez a vasárnap minden különösebb sportesemény nélkül fog elmúlni s ellenfél híján, tétlenségre lesz ítélve a NAC, az utolsó pillanatban azonban mégis sikerült lekötni a Csabai AK jóképességű NB. II. osztályú csapatát s így az Erzsébet-ligeti pályán vasárnap délután igen komoly műsoru sportot nézhet végig a nézőközönség.

S már itt meg kell említenünk a NAC vezetőségének gondos figyelmét a szurkolókkal szemben, hogy ezen az üres vasárnapon is alkalmat teremtett a zöldfehérek szerepelésében.

Ezzel a mérkőzéssel az Erzsébet-ligeti pályán igen látványos sportdélutánon szórakozhat a szurkolótábor.

Fél háromkor a NAC II. a következő összeállításban játszik a Szalontai Leventével.

Tóth, Sulyok, Labanc, Molnár, Bodoki, Halász, Ferenczi, Csöke, Sajtó, Flamm, Haláti.

A NAC utánpótlás mérkőzése után az NSE tartja meg ezidei évadnyitó atlétikai háziversenyét. A versenyen a következő számok szerepel-

100, 400, 1500, 5000 méteres síkfutás, gátfutás, magasugrás, hárommagasugrás, kalapács és súlydobás, gerelyvetés.

Kezdek részére toborzó versenyt is rendeznek 100 és 800 méteres síkfutáson és magasugrásban.

Nagyban fogja a házi atlétikai verseny eredményét emelni, hogy gerelyvetésből, mint vendég, versenyen kívül bemutatót tart Bényi, az ország egyik legjobb pécsi atlétája. Ugyancsak bemutatót tart Osztopányi magasugrásból.

Ezután fél 6 órai kezdettel kerül sor a NAC—CSAK barátságos mérkőzésre, melyen a zöldfehérek a következő érdekes felállításban vesznek részt:

Vécsey, Molnár, Bárdosi, Szegedi, Juhász, Deményi, Kovács II., Incze II., Sárvári, Barna, Ónody. Mint cserejátékosok számításba jönnek még Papp, Tóth II. és Rácz.

Amint látjuk, fél 3-tól egész 7 óráig tart a harc, remélhetőleg sokan kíváncsiak lesznek az érdekes sportműsorra.

Kávéházakban és vendéglőkben kéri a „MAGYAR LAPOK”-at.

Vasárnap délelőtt NMK-Törekvés— Endrődi Levente bajnoki mérkőzés az Erzsébetligeti pályán

Holnap délelőtt 11 órakor a NMK Törekvés két hét után, ismét pályára lép. Ezúttal az endrődiek jóképességű csapatával méri össze tudását, bajnoki mérkőzés keretében. A mérkőzésnek nemcsak az érdekességet, hogy az összes 2:2 döntetlent csinált a két csapat, hanem az is, hogy — mint értesülünk — három újabb fiatal játékosát próbálja ki ezúttal a Törekvés.

Felkéri rendezőit a Törekvés, hogy az Erzsébetligeti sportpályán délelőtt 10 órára jelenjenek meg.

használatra üzletében
Bémer-tér 1. (udvarban),
Hívásra házhoz jövök.

MOLNA

Férfi ruhákat, használtakat
legjobb áron vehet, eladhat

Rádió-műsor:

VASÁRNAP, MÁJUS 16.

Budapest I.

- 7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Összefoglaló beszéd.
- 9.00 Unitárius istentisztelet a Koháry-utcai templomból. Igét hirdeti Rosztás Dénes bölöngi esperes.
- 10.00 Református istentisztelet a Kálvin téri templomból. Igét hirdeti Dobos Károly budapest-fasori lelkipásztor.
- 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus Szív templomból. A szentbeszédet Hóka Imre dr. mondja.
- 12.15 A magyar ifjúság Zrinyi Ilona emlékműnépe.
- 13.00 Beszékartzenekar.
- 13.45 Hírek.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata.
- 15.45 Magyar nóták.
- 16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven.
- 17.00 Az Orlay-tánczenekar játszik.
- 17.30 Passuth László felolvasása.
- 17.50 Magyarország—Svájc válogatott labdarugómérkőzés II. félideje.
- 18.35 Az Operaház zenekara.
- 18.50 Hírek.
- 19.00 Azurkék égbolt alatt.
- 20.15 Vaszary János csevegése.
- 20.30 Muzsikáló mesék.
- 21.40 Hírek, sporteredmények.
- 22.15 Bura Sándor cigányzenekara.
- 22.50 Szórakoztató zene.

HÉTFŐ, MÁJUS 17.

Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek, Közlemények, Reggeli zene.
- 10.15 Zenekari művek.
- 11.15 Tull Ily gondolkodás.
- 11.40 Antalffy Gyula előadása.
- 12.10 Rendőrzene.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Szalonótés.
- 15.00 A Budapesti honvéd őrzéselőjáró zenekara.
- 15.30 Bartfaj Szabó László előadása.
- 15.50 A rádiózenekar műsorából.
- 17.00 Dr. Kokas Eszter előadása.
- 15.15 Aranyládikó.
- 17.50 Kosztolányi-anthologia.
- 18.35 Tasnády László dr. magyar nótákat zongorázik.
- 19.00 Elfelejtett magyar zeneművek.
- 19.55 Petőfi Koltón. Közvetítés.
- 20.15 Orlay-tánczenekar.
- 20.45 Májusfa. Verses játék egy felvonásban.
- 22.10 Magyar nóták.
- 22.50 Tánczene.

KEDD, MÁJUS 18.

Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek, Közlemények, Reggeli zene.
- 10.15 A rádiózenekar műsorából.
- 11.15 Dalművészletek.
- 11.40 Divattudósítás.
- 12.10 Melles Béla zenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Radics Gábor tánczene-együttese.
- 15.00 Budai Mandolinzenekar.
- 15.55 Közvetítés a pécsi Horváth Miklós

- telepről.
- 17.00 Magyar nóták.
- 17.40 Svatkó Pál előadása.
- 18.00 Közvetítés a győri Kulturpalotából.
- 21.00 Keresztury Dezső dr. előadása az öregkori líráról.
- 21.30 Cesar Franck: Pastorale.
- 22.10 Az 1. honvédelmi tánczenekar.
- 22.50 Zenkari művek.

Budapest II.

- 18.50 Mezőgazdasági felőra.
- 19.15 A Filharmoniai Társaság Baratainak hangversenye.

SZERDA, MÁJUS 19.

Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek, Közlemények, Reggeli zene.
- 10.15 Zenekari művek.
- 11.15 Dullien Klára hegedül.
- 11.40 Bodnár István elbeszélése.
- 12.10 Országos Postászenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Tánczenekar.
- 15.00 Horváth Dudás József cigányzenekara.
- 15.30 Manga János dr. előadása.
- 15.50 A Folyamérők fúvózenekara.
- 17.00 Szórakoztató zene.
- 17.40 Schöpfung Aladár csevegése.
- 18.00 Honvédműsor.
- 19.00 A szöke Tisza mentén.
- 20.10 Zengő századok.
- 20.50 Üdvözlőjük Magyarország fennvédelmeit.
- 21.00 Hanglemezek.
- 22.45 Séta operettországban.

Budapest II.

- 19.00 Olasz nyelvoktatás.
- 19.25 Zádor Mária dalokat énekel.
- 19.45 Kardos Tibor dr. előadása.
- 20.05 Kamarazene.
- 20.30 Darányi Gyula dr. előadása.

CSÜTÖRTÖK, MÁJUS 20.

Budapest I.

- 5.40 Úzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ébresztő. Torna. Hírek, Közlemények, Reggeli zene.
- 10.15 Székesfővárosi Tűzoltózenekar.
- 11.15 A rádiózenekar műsorából.
- 11.40 Arday Aladár előadása.
- 12.10 Rádiózenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Weidinger Ede szalonzenekara.
- 15.00 Beszékartzenekar.
- 16.00 Rákosi Viktor vidám elbeszélése.
- 17.00 Magyar nóták.
- 17.35 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata.
- 18.00 Tánczene a 25 éves jubileumát ünneplő UFA műsorából.
- 19.00 A Honvédelmi Minisztérium Légoltalmi Csoportfőnökségének közleménye.
- 19.15 Drezdai Filharmonikusok.
- 19.30 Beszélgetés a világ első rádió népszámlálásának tükairól.
- 20.05 Hinczy László tánczenekara.
- 20.35 A szegény Villon.
- 21.05 Rádiózenekar.
- 22.10 Zenekari művek.
- 23.00 Magyar nóták.

Budapest II.

- 19.00 Francia nyelvoktatás.
- 19.25 Solymossy Lajos tánczenekart zongorázik.
- 19.45 Egy régi majális.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

- Háromnegyedes női fekete kabát, alig használt eladó. Cim a kiadóban. 59
- Nagy tajték pipa, ezüst kupakkal, alacson eladó. Cim a kiadóban. 58
- Olcson eladók üveg, doezka és dróthuzatu irodai válaszfalak, íróasztalok, székek, ruhatagások, márványtetejű pultok és egyéb használt butorok. Fr-deklódni Sas-palota I. emeleti raktárában. 52
- Nikkelrugós, szép fehér, mély gyermekocsi eladó. Balassa-tér 9. 51
- Csepel segédmotoros üzemképes állapotban eladó. Szüts, Sal Ferenc-u. 12. 50
- Super rádió eladó. Cimeket „Nagy-szerű vétel” jellegre. 49
- Mély gyermekocsi eladó. Mátyás király-utca 74. 44
- Háztulajdonosok tanácsadója. Irta dr. Váradi Ödön, kapható a szerzőnél, Teleki-u. 2. 48
- Alig használt gumirádiós bricskacocsi eladó. Vitéz-utca 106. 43
- Nyulketrecet keresek megvételre. Megyeri, Vörösmarty utca 16. 42
- Használt üvegajtót tokkal megvételre keresek sürgősen. Cimeket a kiadóba 65
- 2 darab fonott kerti fotelszék eladó. Cim: Gróf Csáky István-utca 24.
- Zongora és pianino Ehrhard gyártmányú páncélszerkezetű eladó. Cim: Juraszík hangszerkészítőnél, Sas-palota. 40
- Eladó beköltözhető 3 szobás fürdőszobás ház nagy kerttel Templom-térnél. Érdeklődni: Báthory-u. 2. háztulajdonosnál. 41
- JÓHANGU cimbalom olcson eladó. Cim a kiadóban. 827
- KÉTSOROS tangó-harmonikát megvételre keresek. Cim: armezjelöléssel a kiadóba kérek. 825
- Modern rádió asztal eladó. Szent Anna-u. 33. Varga. 21
- H. V. Morton: Az Üdvözítő nyomában, 2 kötet vászonkötésben, arany metszéssel eladó. Cim a kiadóban. 639

Ingatlan

Mit vegyek?
Mit vegyek?
Megmondja azt
Jelinek
ingatlaniroda, Teleki 2.

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, konyha és fürdőszobás, kertés házat központban megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 323

Eladó új modern ház, kétszoba, előszoba, konyha, éléskamra, terrasz, gyümölcsös, szőlő, Gerliczy-utcán fel, Honna-u. 11. 57

Eladó földbirtok: Bakonyország határában (Berettyóújfalutól 16 kilométerre egy tagban levő első osztályú 10 hold szántóföld, kizárólagos megbízott Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 56

Szerencse utcában háromszobás urala nagy kerttel 32.000 pengőért eladó. Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 55

Eladom: Török Ignác-u. 105 alatti kétszobás 450 négyzetméter kiterjedésű házat, kizárólagos megbízottam Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 54

Eladó: 4 és fél hold szőlő 25.000 pengőért. — Eladó: 12 és fél hold Váradi-szőlős és szentmártoni határon. Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 53

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindenféle fergék irtását 38 évi gyakorlattal írta Varga, Danko Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513

Új cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrákasát, szabadalmazott fűtőszekrényekkel, készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 31-08.

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenféle felelősséggel irtja, Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Rózsakert vendéglőben ma és holnap fleckenestély, melyre tasztelellet meghívom igen tisztelt vendégeimet Csernó Mihály vendéglős, Izabella-ut 15. 61

MI a boldogulás titka? Négy szó tudása: Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 63

Kölesönöket betáblázásra gyorsan megszerez, Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 63

Állást nyee

Jóházból való tanuló és háziszolgálat felvételt. Molnár cikrászda, Rákóczi-ut 26. 46

Szobainást, szakácsnőt vagy házi-szolgálatot keresek Dancea, Szilágyi Dezső utca 30. 45

Öskeresztény iparral rendelkező nő „Ügynöki iparral” olyan férfítársaat keres, kinek jó képviselője vannak. Tóth Gizella névne Hitler Adolf-utca 10. sz. ala. 62

Állást keres

Keresztény tisztviselőnél perfect gépiró, több éves gyakorlattal délutáni órákra állást keres. Cimeket a kiadóba kér. „Perfect” jellegre. 37

Gyakorlott gépiró és irodai munkatárs, délutáni irodai munkát vállal. Cim a kiadóban. 31

Intelligens, sokoldalú öskeresztény fiatalember, ki az irodai munkák minden ágában jártas, személytitkári vagy hasonló állást keres. Ajánlatokat „Jelinek” című iradalmomba” jellegre kér. 47

Lakás

CSERELAKAST adok 3, esetleg négyszobást, komfortos havi 70-80 pengő bérért. Parkett, balkon, fürdőszoba, állandó napfény, Iső emeleten, cserébe kérek négyszobás, kertes magánházat, lehetőleg központban. Cim: a kiadóba kérek. 830

Butorozott szobát lehetőleg fürdőszobával keresek központban vagy a húszlakatanya közelében. Cim: a kiadóba kérek. 39

Elcserélném debreceni ezoba konyhás lakásomat váradai hasonlóval vagy egy kis szobával. Cim: a kiadóba kérek. 61

Oktatás

Szabó Ferenc GYORSIRÓ. és GÉPIRÓISKOLAJA, Nagyvárad, Sal Ferenc-utca 12. (Eng. szám 3329/1941.-42.) Vidékieknek vasúti kedvezmény. — Telefon: 34-05.

KIADÓTULAJDONOS.
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R-T.

Fő- és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád Felelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
László-utca 5.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.